

Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpano

Väliraportti 1/2010

Sisäinen turvallisuus

SISÄASIAINMINISTERIÖN JULKAISUJA 5/2010

Tekijät (toimielimestä, toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Sisäisen turvallisuuden ohjelman ohjausryhmä Puheenjohtaja kansliapäällikkö Ritva Viljanen Sihteeri sisäisen turvallisuuden sihteeristön päällikkö Tarja Mankkinen		Julkaisun laji Työryhmämuistio	
		Toimeksiantaja Sisäasiainministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä 6.6.2008 SM102:00/2008	
Julkaisun nimi Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpano			
Julkaisun osat Muistio			
Tiivistelmä Valtioneuvosto teki periaatepäätöksen toisesta sisäisen turvallisuuden ohjelmasta 8.5.2008. Ohjelmassa hallitus määrittää poikkihallinnollisesti sisäisen turvallisuuden keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet. Ohjelma ulottuu vuoteen 2015. Sisäisen turvallisuuden ohjelma sisältää tavoitteet, toimenpiteet sekä tunnusluvut ja mittarit, joilla ohjelman toteutumista seurataan. Kunkin toimenpiteen kohdalla on vahvistettu toimenpiteestä päävastuussa oleva taho ja toimenpiteen toteuttamisen aikataulu. Ohjelma toimeenpannaan osana eri hallinnonalojen toiminnan ja talouden suunnittelua ja paikallista turvallisuussuunnittelua. Ohjelman toimeenpanoon osallistuvat lähes kaikki ministeriöt sekä järjestöt, elinkeinoelämä ja tutkimuslaitokset Ohjelman toimeenpanoa johtaa sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä, joka seuraa sisäisen turvallisuuden kehitystä myös laajemmin. Ohjelman toimeenpanoa ohjaa sisäisen turvallisuuden ohjausryhmä. Järjestöjen ohjelman toimeenpanoa koskevat suunnitelmat liitetään osaksi viranomaisten toimeenpanosuunnitelmia. Ohjelman toimeenpanoa koordinoi ja yhteen sovittaa sisäasiainministeriö. Ohjelman toimeenpanosuunnitelma vahvistettiin sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän kokouksessa 30.9.2009. Suunnitelmaa on tämän jälkeen täydennetty muun muassa Jokelan ja Kauhajoen kouluampumisista johtuvilla toimenpiteillä. Väliraportissa 1/2010 esitetään ohjelman toimeenpanoon osallistuvien tahojen arviot siitä, miten ohjelmassa asetetut tavoitteet tullaan saavuttamaan (luku 1). Luvussa 2 kuvataan ohjelmassa päätettyjen toimenpiteiden toimeenpanon tilanne liikennevaloin esitettynä. Luvussa 3 on esitetty keskeiset johtopäätökset ohjelman toimeenpanon tilanteesta. Väliraportti on valmisteltu yhteistyössä ohjelman toimeenpanoon osallistuvien järjestöjen, ministeriöiden ja virastojen ja laitosten kanssa.			
Avainsanat (asiasanat) turvallisuus, yhteistyö, onnettomuudet, rikokset			
Muut tiedot Sähköisen julkaisun ISBN 978-952-491-558-8 (PDF), osoite www.intermin.fi/julkaisut			
Sarjan nimi ja numero Sisäasiainministeriön julkaisut 5/2010		ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-557-1
Kokonaissivumäärä 73	Kieli suomi	Hinta 25,00	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Sisäasiainministeriö		Kustantaja/julkaisija Sisäasiainministeriö	

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Styrgrupp för programmet för den inre säkerheten Ordförande, kanslichef Ritva Viljanen Sekreterare, chefen för sekretariatet för den inre säkerheten Tarja Mankkinen		Typ av publikation Promemoria av arbetsgruppen	
		Uppdragsgivare Inrikesministeriet	
		Datum för tillsättandet av organet 6.6.2008 SM102:00/2008	
Publikation (även den finska titeln) Genomförandet av programmet för den inre säkerheten (Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpano)			
Publikationens delar Promemoria			
Referat Statsrådet fattade den 8 maj 2008 ett principbeslut om ett annat program för den inre säkerheten. I programmet fastslår regeringen de viktigaste sektorsövergripande målen och åtgärderna för den inre säkerheten. Programmet sträcker sig till 2015. Programmet för den inre säkerheten omfattar målen, åtgärderna samt de nyckeltal och indikatorer som används för att följa upp genomförandet av programmet. För varje åtgärd har valts ansvarig myndighet och fastställts tidsplan. Programmet genomförs som en del av planeringen av de olika förvaltningsområdenas verksamhet och ekonomi samt den lokala säkerhetsplaneringen. I genomförandet deltar nästan alla ministerier samt organisationer, näringslivet och forskningsinstitut. Genomförandet av programmet leds av en ministergrupp för den inre säkerheten som även ur ett bredare perspektiv följer upp hur den inre säkerheten utvecklas. En styrgrupp för den inre säkerheten samordnar genomförandet. De planer som organisationerna har gjort upp för att genomföra programmet ska bli en del av myndigheternas planer. Inrikesministeriet samordnar genomförandet. Planerna för hur programmet ska genomföras fastställdes vid ett möte för ministergruppen för den inre säkerheten den 30 september 2009. Efter detta har planerna kompletterats med bl.a. åtgärder som utvecklats efter skolmassakrerna i Jokela och Kauhajoki. I mellanrapporten 1/2010 presenterar de instanser som deltagit i genomförandet sina uppskattningar av hur de i programmet uppsatta målen kommer att uppnås (1 kap.). I kapitel 2 finns en beskrivning i form av trafikljus av läget för genomförandet av de åtgärder som fastställts i programmet. I kapitel 3 presenteras de viktigaste slutsatserna i fråga om läget för genomförandet. Mellanrapporten har beretts i samarbete med de organisationer, ministerier och ämbetsverk som deltar i genomförandet.			
Nyckelord säkerhet, samarbete, olyckor, brott			
Övriga uppgifter Elektronisk version, ISBN 978-952-491-558-8 (PDF), www.intermin.fi/publikationer			
Seriens namn och nummer Inrikesministeriets publikation 5/2010		ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-557-1
Sidoantal 73	Språk finska	Pris 25,00	Sekretessgrad offentlig
Distribution Inrikesministeriet		Förläggare/utgivare Inrikesministeriet	

Johdanto

Valtioneuvosto teki periaatepäätöksen sisäisen turvallisuuden ohjelmasta Turvallinen elämä jokaiselle 8.5.2008. Ohjelmassa valtioneuvosto on määritellyt poikkihallinnollisesti sisäisen turvallisuuden keskeiset tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet. Ohjelma ulottuu vuoteen 2015.

Ohjelman toimeenpanoon osallistuu yhteensä 11 ministeriötä hallinnonaloineen, järjestöt sekä elinkeinoelämä. Ohjelman toimeenpanoa koskevan suunnitelman on vahvistanut sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä, joka johtaa ohjelman toimeenpanoa. Ohjelman toimeenpanosta ja tuloksista raportoidaan vuosittain siten, kuin valtioneuvoston päätöksessä on vahvistettu

Raportin sisällöstä

Sisäisen turvallisuuden ohjelman tavoite on, että **Suomi on Euroopan turvallisin maa vuonna 2015**. Kullekin ohjelman osa-alueelle on vahvistettu tavoite. Ohjelmassa on toimenpiteiden lisäksi vahvistettu keskeiset kehittämiskohteet ja strategiset linjaukset, jotka edistävät tavoitteen saavuttamista.

Raportin luvussa 1 esitetään kootusti ohjelman toimeenpanoon osallistuvien ministeriöiden ja järjestöjen arviot ohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta asiakokonaisuuksittain. Tavoitteet on numeroitu sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisesti. Arvioissa on otettu huomioon, että ohjelman toimeenpano jatkuu edelleen aina vuoteen 2015 asti. Arvioinnin lähtökohtana ovat sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetetut tavoitteet ja keskeiset kehittämiskohteet, ja toteutettuja toimenpiteitä ja tuloksia on arvioitu suhteessa näihin. Myös ohjelmassa vahvistettujen tunnuslukujen kehitys on otettu huomioon arvioinnissa. Arvioinnille ei ole olemassa mitään yksiselitteistä mittatikkua vaan se on asiantuntija-arvio tilanteesta. Ohjelman kohdille on arvioinnissa annettu tähtiä, ja viisi tähteä on paras arvio jonka voi saada.

Luvussa 2 on kuvattu ohjelmassa päätettyjen toimenpiteiden toimeenpanon tilanne vuonna 2009 liikennevaloin. Luvussa 3 on esitetty johtopäätökset ohjelman toimeenpanon tilanteesta. Liitteessä 1 on kuvattu paikallisten turvallisuussuunnitelmien laadinnan tilannetta vuodenvaihteessa 2009/2010.

Raportin käsittelystä

Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanon väliraportti 1/2010 on käsitelty 19.2.2010 sisäisen turvallisuuden ohjelman järjestöyhteistyön seurantaryhmässä, 22.2.2010 sisäisen turvallisuuden ministeriöiden välisessä yhteistyöverkostossa ja 2.3.2010 sisäisen turvallisuuden ohjelman ohjausryhmässä. Raportti on käsitelty sisäisen turvallisuuden ministeriryhmässä 10.3.2010, jonka jälkeen se on julkaistu.

Sisällys

1 ARVIOITA OHJELMASSA PÄÄTETTYJEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESTA	2
2 OHJELMASSA PÄÄTETTYJEN TOIMENPITEIDEN TILANNE VUONNA 2009	41
3 JOHTOPÄÄTÖKSET	59

Liitteet

Liite 1: Turvallisuussuunnitelmien valmistelun tilanne vuodenvaihte 2009/2010. 65

1 ARVIOITA OHJELMASSA PÄÄTETTYJEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESTA

Arvio ohjelmassa esitettyjen tavoitteiden toteutumisesta on esitetty **tähdillä yhdestä viiteen**. Yksi tähti tarkoittaa, että tavoitteen saavuttaminen on epätodennäköistä ja viisi tähteä sitä, että tavoite tullaan saavuttamaan. Arviointi lähtökohtana ovat sisäisen **turvallisuuden ohjelmassa asetetut tavoitteet ja keskeiset kehittämiskohteet**, joihin ohjelmassa päätettyjä toimenpiteitä, niiden tuloksia sekä tunnuslukujen kehitystä on verrattu.

1.1 Yhteiset tavoitteet sisäisen turvallisuuden parantamiseksi

Syrjäytymisen ehkäisy ja alkoholihaittojen torjunta (tavoite 5.1)

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettiin tavoitteeksi, että **alkoholiveroa korotetaan**. Alkoholin verotusta korotettiin 1.1.2008 keskimäärin 11,5 prosenttia. Vuoden 2009 alussa alkoholivero nousi 10 prosenttia ja 1.10.2009 edelleen 4,5 prosenttia. Lyhyellä aikavälillä toteutettujen toistuvien korotusten vaikutukset alkoholimarkkinoihin ovat olleet voimakkaita.

Alkoholiohjelman toimeenpano etenee. Alkoholihaittojen torjunta on yksi paikallisen turvallisuussuunnittelun painopisteistä.

Alkoholin hinnan ja saatavuuden lisäksi on tarpeen kiinnittää huomiota myös alkoholimainonnan, erityisesti mielikuvamainonnan, vaikutuksiin. Peruspalveluministeri Paula Risikko on asettanut alkoholimainonnan rajoituksia selvittävän työryhmän. Uusissa alkoholirikoslain uudistuksissa poliisille annettavat

lisävaltuudet alaikäisten alkoholinkäytön ja alkoholijuomien hallussapidon rajoittamiseksi ovat oikeansuuntaisia ja perusteltuja.

Syrjäytymisen ehkäisemiseksi on tehty useita asioita, muun muassa toteutettu seminaareja ja teemaviikkoja, tehostettu viranomaisyhteistyötä lasten ja nuorten rikosprosessin nopeuttamiseksi, huolehdittu eri toimintamallien koordinoinnista alueellisella ja paikallisella tasolla, levitetty **varhaisen puuttumisen toimintamalleja** sekä edistetty **moniammatillista yhteistyötä**.

Suomen Punaisen Ristin osastoilla on mahdollisuus toteuttaa huono-osaisuutta ehkäiseviä ohjelmia. Ohjelma tai toiminta toteutetaan yhteistyössä kunnan sosiaalitoimen ja usein myös eri järjestöjen kanssa. Tavoitteena on löytää muun muassa ne nuoret, jotka eivät harrastustoimintaa ole löytäneet, mutta syrjäytymisen ehkäisemiseksi tarvitsisivat tätä toimintaa. Vuonna 2009 näitä nuorisoon tai lapsiperheisiin kohdistuneita huono-osaisuutta ehkäiseviä hankkeita on toteutettu 9 paikkakunnalla.

Suomen Punaisen Ristin päihdetyön vapaaehtoiset käyttävät varhaisen puuttumisen mallia erityisesti festareilla, mutta myös lähiyhteisössään. Noin 500 vapaaehtoista on käyttänyt mallia vuonna 2009 noin 5000 henkilön kanssa.

Tietoa siitä, miten tiiviisti **alkoholin käyttö liittyy onnettomuuksiin ja tapaturmiin**, on levitetty erilaisissa seminaareissa ja koulutustilaisuuksissa. Tietoisuus alkoholin merkityksestä onnettomuuksien ja tapaturmien keskeisenä taustatekijänä on lisääntynyt.

Päihteiden käyttö on keskeisin tekijä tapaturmien ja väkivallan taustalla. Toimivat päihdepalvelut ovat erittäin tärkeitä, kun tavoitteena on vähentää tapaturmien ja väkivallan määrää.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto toteuttaa vuosina 2006–2010 Ehkäisevän päihdetyön hanketta, jossa yhteistyökumppaneina ovat A-klinikkasäätiö ja Terveys ry. Hankkeen kohderyhminä ovat peruskoulun 6-9-luokkalaiset, heidän vanhempansa, koulut sekä yhdistykset. Hankkeen tuottamia malleja ja aineistoja levitetään valtakunnallisesti.

Lapin läänissä on käynnistynyt useita hankkeita, joissa edistetään järjestöjen ja viranomaisten välistä yhteistoimintaa, kehitetään kylätoimintaa ja uusia palvelujen tuottamismuotoja. Nämä kaikki tukevat peruspalvelujen saatavuutta harvaan asutuilla alueilla, joilla turvallisuuden edistäminen liittyy kiinteästi peruspalvelujen saatavuuteen. Hankkeisiin on osoitettu varsin hyvin rahoitusta.

Nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi on toteutettu useita toimia. Nuorten työpajatoiminta on laajentunut ja sitä on noin 200 kunnassa. Opetusministeriö tukee näiden työpajojen toimintaa kohdennetulla valtionavulla, johon on vuoden 2010 talousarviossa varattu 9,25 milj. euroa. Tämän lisäksi on varattu 4,65 milj. euroa etsivään työhön, jonka avulla tavoitetaan niitä nuoria, jotka eivät oma-aloitteisesti hakeudu julkisen sektorin palvelujen piiriin. Etsivää työtä teki 64 työparia vuonna 2009.

Erillisellä määrärahalta (miljoona euroa) on tuettu nuorten ennaltaehkäisevää päihdetyötä. Erityisesti on kiinnitetty huomiota syrjäytymisvaarassa oleviin nuoriin ja maahanmuuttajiin. Harrastustoiminnan avustuksiin on kiinnitetty erityistä huomiota. Tarkoitukseen on varattu erillinen 1,6 milj. euron määräraha, minkä lisäksi harrastustoimintaa tuetaan muilla määrärahoilla.

Poliisitoimen keskeinen tavoite on saada lisää sosiaalityöntekijöitä poliisilaitoksiin. Viranomaisyhteistyötä lasten ja nuorten rikosprosessin nopeuttamiseksi on vahvistettu.

Pelastustoimen roolia syrjäytymisen ehkäisyssä ja sen vaikutusten torjunnassa voidaan vahvistaa edelleen.

Vuonna 2009 valmistui ehdotus nuorisolain muutokseksi. Työryhmä esittää, että nuorisolaisissa tulisi säätää etsivästä nuorisotyöstä, jonka tarkoituksena on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään nuoren elämäntilannetta sekä pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Kunnan tulisi nimetä etsivän nuorisotyön toimeenpanosta vastaava nuorisotoimen viranomainen.

Järjestöjen edellytykset toimia nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi ovat joiltain osin heikentyneet rahoitukseen liittyvien ongelmien vuoksi.

Järjestöt voisivat olla aiempaa vahvemmin mukana ja esillä tapaturma- ja muiden riskien valistustoiminnassa, tähän liittyvässä asumisturvallisuutta lisäävässä toiminnassa sekä nuorten työpajatoiminnan kehittämisessä. Tällä hetkellä järjestöjen tekemä varsin iso työ tällä alueella jää pitkälti näkymättömäksi. Yksi syy tähän on se, ettei julkisten toimijoiden käynnistämässä ohjelmissa ole koettu mahdolliseksi vastuuttaa järjestöjä suoraan vaan toisinaan enemmänkin vain kuulla heitä – ja organisoida sen jälkeen lähinnä julkisten toimijoiden omaa toimintaa. Kansalliset alkoholiohjelmat ja sisäisen turvallisuuden ohjelman järjestöyhteistyön seurantaryhmän toiminta tarjoavat hyvän esimerkin ja viitemallin uudentyyppisistä kumppanuusratkaisuista, joissa julkisten ja järjestötoimijoiden työt voidaan linkittää synergisesti yhteen.

Koulutus ja osaamisen kehittäminen (tavoite 5.2)

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on asetettu tavoitteeksi opettaa **turvallisuustaitoja osana perusopetusta** (ns. turvallisuuskorttihanke). Opetusta annetaan jo nyt, mutta alueelliset erot ja erot koulujen välillä ovat suuria. Uudistus on tarkoitettu toteuttamaan osana opetussuunnitelmien uudistamista vuonna 2014. Asiaa valmisteleva työryhmä jätti väliraporttinsa vuonna 2009.

Suomen pelastusalan keskusjärjestö SPEK on osallistunut aktiivisesti koululaisen turvallisuuskortin kehittämistyöhön. SPEK on hakenut kahteen eri otteeseen rahoitusta valmistelun koordinointiin ja kehittämistyöhön Raha-automaattiyhdistykseltä. Rahoitusta ei ole myönnetty.

Kunniaan liittyvän väkivallan tunnistamiseksi ja uhrin auttamiseksi tähtäävät toimet eivät ole edenneet siten kuin sisäisen turvallisuuden ohjelmaan on linjattu. Sisäasiainministeriö järjesti 11.2.2010 seminaarin, jonka pohjalta sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanosuunnitelmaa kunniaväkivallan tunnistamisen tehostamiseksi tarkistetaan.

Viranomaisten osaaminen ja toimintakyky vaatii kehittämistä. Tukea tarvitsevat myös tuki- ja neuvontapalveluita tarjoavat tahot kuten turvatalotoimintaa harjoittavat järjestöt. Turvatalojen valtakunnallinen kattavuus ei myöskään vastaa tarpeita.

Mannerheimin lastensuojeluliiton Amoral -hanke on tuottanut kunniaväkivaltaa käsittelevää materiaalia järjestöjen käyttöön ja kouluttanut myös järjestötoimijoita. Hankkeen tuloksena on syntynyt muun muassa Kunnia konfliktina - näkökulmia ilmiön tunnistamiseen ja ennaltaehkäisyyn –kirja.

Ihmisoikeusliitto toteuttaa vuosina 2010-2012 kunniaan liittyvän väkivallan ennaltaehkäisyhankkeen. Työ käynnistyi 1.2.2010. Ihmisoikeusliitossa tehdään selvitystä ”maahanmuuttajataustaisten lasten/nuorten lähettämistä (vanhempiansa) kotimaahan tai toiseen maahan väliaikaisesti kasvatettavaksi”.

Monika-naiset liitto ry ja Rikosuhripäivystys ovat kouluttaneet henkilöstöään ja muita toimijoita tunnistamaan kunniaan liittyvää väkivaltaa.

Nuorisotyön määrärahoilla on tuettu **maahanmuuttajatyttöihin** suunnattua valistusta. Tyttöjä on tavoitettu kymmeniä.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettiin useita tavoitteita koskien **koulutuksen kehittämistä**. Näiden osalta on valmistelu tehty mutta konkreettisia tuloksia on tullut varsin vähän.

Ammattikorkeakoulu Laureassa käynnistyi vuoden 2009 lopussa sisäisen turvallisuuden opintokokonaisuus, joka on vuoden kestävä opintokokonaisuus korkeakoulututkinnon suorittaneille, jo ammatissa toimiville eri turvallisuusalojen ammattilaisille. Opintokokonaisuudessa korostuu poikkihallinnollinen lähestymistapa turvallisuuskysymyksiin.

Sosiaali- ja terveystoimi on tehostanut työpaikka- sekä perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimenpiteitä sekä lisännyt koulutusta.

Ammatillisten perustutkintojen perusteissa on kiinnitetty huomiota terveyttä, turvallisuutta ja toimintakykyä edistäviin ammattitaitovaatimuksiin sekä kuvattu perusteiden liiteosassa tutkintokohtaisia terveydentilaan liittyviä vaatimuksia, jotka antavat tietoa ja helpottavat opiskelijaksi hakeutuvaa hänelle soveltuvaan koulutukseen hakeutumisessa.

Viranomaisten välisen yhteistyön kehittäminen suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen torjunnan edistämiseksi edellyttää yhteisen koulutuksen lisäämistä. Näiltä osin sisäisen turvallisuuden ohjelma ei ole kaikin osin edennyt. Riskikohteissa, kuten lentokentillä ja voimalaitoksissa, järjestetään säännöllisesti suuronnettomuusharjoituksia.

Meripelastusharjoitusten koordinoitua on kehitetty ja molempien meripelastuslohkojen alueella on järjestetty suuronnettomuustilanteen monialaharjoitukset suunnitelmien mukaisesti. Tiedot meripelastustoimen vuosittaisista keskeisistä kansallisista ja kansainvälisistä harjoituksista on koottu, yhdistetty ja välitetty edelleen mm. meripelastustoimen neuvottelukunnan jäsenten kautta keskeisille sidosryhmille. Meripelastuksen kansainvälisiin harjoituksiin osallistuminen on ohjeistettu. Naapurimaiden kanssa on sovittu harjoitustoiminnan tehostamisesta.

Turvallisuuteen ja erityisesti väkivallan ehkäisemiseen on kiinnitetty huomioita syyttäjien, tuomareiden ja rangaistuksen täytäntöönpanohenkilöstön koulutuksessa. Koulutuksissa on kiinnitetty huomiota mm. maahanmuuttoon ja rasistisiin rikoksiin

liittyviin kysymyksiin, järjestäytyneen rikollisuuden ja ihmiskaupan torjumiseen sekä tietotekniikkarikollisuuden erityispiirteisiin.

Sisäisen turvallisuuden tutkimuksen kehittäminen (tavoite 5.3)

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa päätetyt, sisäisen turvallisuuden tutkimuksen kehittämistä koskevat hankkeet liittyvät käynnissä olevaan sektoritutkimuksen uudistamistyöhön.

Uhritutkimuksia koskevat toimenpiteet on vahvistettu jo ensimmäisessä sisäisen turvallisuuden ohjelmassa. Tavoitteena on, että keskeiset **uhritutkimukset toteutettaisiin säännöllisesti ja niille olisi osoitettu pysyvä rahoitus**. Tämä ei ole toteutunut. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos (Optula) on käynnistänyt selvityksen, jonka tavoitteena on arvioida miten uhritutkimuskokonaisuus voidaan toteuttaa tehokkaasti. Työ etenee hyvin.

Pysyvän rahoituksen puutteesta huolimatta useita tutkimuksia on pystytty toteuttamaan. Vuonna 2008 toteutettiin lapsiuhritutkimus (Optula, Poliisiammattikorkeakoulu). Vuonna 2009 käynnistyi yritysuhritutkimus, jota rahoittavat Optula ja Tekes. Tutkimuksen verkkojulkaisu valmistuu vuoden 2010 lopulla ja lopullinen raportti vuonna 2011. Kansallinen uhritutkimus, joka on toistettu kuudesti vuosina 1980-2006, toteutettiin vuonna 2009 ja se valmistuu vuonna 2010. Tutkimuksen rahoittavat eri ministeriöt yhteistyössä ja sen toteuttavat Optula, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ja Poliisiammattikorkeakoulu.

Järjestöjen toimesta toteutetaan sisäiseen turvallisuuteen liittyviä tutkimuksia. Olisi tärkeää, että jatkossa nämä tutkimukset otettaisiin huomioon osana sisäisen turvallisuuden tutkimuskokonaisuutta.

Petosrikostutkimus on valmistunut Poliisiammattikorkeakoulussa. Talousrikokset rikosprosessissa -tutkimus on valmistunut.

Tilannekuvatoiminnan kehittäminen (tavoite 5.4)

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa päätetyt toimenpiteet tilannekuvatoiminnan kehittämiseksi **eivät ole vielä edenneet käytännön toteutukseen.**

Uuden aluehallintojärjestelmän voimaantulo vuoden 2010 alusta antaa mahdollisuuden ryhtyä kehittämään aluehallintoon luotavaa poikkihallinnollista tilannekuvajärjestelmää. Tilannekuvan muodostamisessa esiintyy kuitenkin aluetasolla erilaisia toimintatapoja, joita olisi yhtenäistettävä, ja yhteistyötä tarvitaan myös aluehallintovirastojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten välillä. Tärkeää on määritellä tiedonkulku yhtäältä toimivaltaiseen keskushallintoon, toisaalta valtioneuvoston tilannekeskukseen. Paikallis- ja aluetason tilannekuvatoiminnot tulevat harjoiteltavaksi VALHA 2010-harjoituksessa. Tilannekuvatoiminnan kehittäminen on esillä myös yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategian päivittämisen yhteydessä vuonna 2010.

Valtakunnallisten teemaluonteisten turvallisuustilannekatsausten tuottamiseksi ei toistaiseksi ole konkreettisia suunnitelmia. Näiden tavoitteena olisi tukea alue- ja paikallishallinnon ennakoivan tilannekuvan muodostamista.

Sisäasiainministeriö on asettanut hankkeen, jossa kehitetään **viranomaisten operatiivista yhteistyötä harvaan asutuilla alueilla.** Hankkeen keskeinen tavoite on selvittää harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelujen saatavuus. Yhtenä yhteistyömuotona hankkeessa on yhteisen tilannekuvan ylläpito, jota pilotoidaan Lapin alueella.

Elinkeinoelämän ja yritysten varautumista kriiseihin ja häiriötilanteisiin parantavan tilannekuvan valmistelutyö on käynnistynyt.

Paikallisen turvallisuussuunnittelun kehittäminen (tavoite 5.5)

Paikallinen turvallisuussuunnittelu on edennyt sisäisen turvallisuuden ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Liitteessä 1 on tiedot turvallisuussuunnittelun tilanteesta vuodenvaihteessa 2009/2010. Järjestöt ovat yhä laajemmin mukana paikallisessa turvallisuussuunnittelussa, ja tietoisuus järjestöjen ja viranomaisten yhteistyön merkityksestä on lisääntynyt. Järjestöjen osallistumista turvallisuussuunnitteluun on tuettu koulutuksella ja työhön opastavalla suosituksella, joka valmistuu vuoden 2010 alussa. Myös etnisten ryhmien ja maahanmuuttajien turvallisuusasioiden ottamista osaksi turvallisuussuunnittelua on edistetty suosituksella.

Rikosuhripäivystys on mukana kehittämässä paikallista turvallisuussuunnittelua valtakunnallisesti. Sen lisäksi Rikosuhripäivystys on mukana turvallisuussuunnittelussa seuraavilla alueilla: pääkaupunkiseutu, Päijät-Häme, Kymenlaakso, Oulu ja Rovaniemi.

Suomen Punaisen Ristin piirit ovat vaihtelevasti päässeet mukaan suunnitelmien tekoon. Vahvoja alueita ovat olleet Lappi, Satakunta ja Varsinais-Suomi. Järjestöjen mukaan ottaminen on edelleen kankeaa.

Liikenneturvallisuussuunnitelmia on tehty varsin kattavasti jo pitkään. Haasteena on jatkossa koordinoita ja yhteen sovittaa liikenneturvallisuussuunnitelmat ja paikalliset turvallisuussuunnitelmat.

Vuonna 2009 edistettiin laajasti tavoitetta, jonka mukaisesti kyläsuunnitelmat tulee liittää osaksi paikallisia turvallisuussuunnitelmia. Tavoitteena on saada turvaverkot tiheämmiksi erityisesti harvaan asutuilla alueilla kytkemällä kylissä tehtävä työ laajempaan turvallisuussuunnitteluun. Lapin lääni on ollut edelläkävijä tässä työssä. Vuoden 2010 alussa laaditaan kylien turvallisuussuunnitelman malli ja käynnistetään koulutusta turvallisuussuunnittelussa kylätoimijoille.

Turvallisuussuunnittelun työväline ARTU on siirretty Poliisihallituksen hallinnoitavaksi, ja tämän odotetaan laajentavan sen käyttäjäkuntaa. Ohjelman kehittämistä jatketaan käyttäjien tarpeet huomioon ottaen.

Suomen Punainen Risti käynnisti pilottina ARTU-ohjelman käytön kolmella alueella: Lapissa, Varsinais-Suomessa ja Päijät-Hämeessä. Pilotointi jatkuu elokuun 2010 loppuun. ARTU:n käyttökoulutus järjestettiin Pelastusopistolla.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on asetettu tavoitteeksi turvata harvaan asuttujen alueiden turvallisuus ja turvallisuuspalvelut. Tähän liittyen vuonna 2009 valmistui raportti Harvaan asuttujen alueiden turvallisuus. Tilanneraportti (20/2009) sekä Harvaan asuttujen alueiden turvallisuus. Asukkaiden kokemuksia. (27/2009). Tilanneraportti

käsiteltiin sisäisen turvallisuuden ministeriryhmässä, joka hyväksyi raportin suositukset ja päätti lisäksi toimenpiteistä koskien omatoimisen varautumisen edistämistä, kylien turvallisuussuunnitelmia sekä säännöllistä harvaan asuttujen alueiden tilanneraportointia.

Lapin lääninhallitus ja vuoden 2010 alusta lähtien Lapin aluehallintovirasto on koordinoinut ja yhteen sovittanut maakunnan viranomaisten, järjestöjen ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä turvallisuuden edistämiseksi ja toteuttanut näin sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettuja tavoitteita. Lapissa turvallisuuden edistäminen liittyy kiinteästi ihmisten hyvinvointiin ja maakunnan elinvoimaisuuteen. Lapin verkostomainen yhteistyömalli on jo tähän mennessä osoittautunut tehokkaaksi ja toimivaksi malliksi, jota voisi laajentaa myös muihin aluehallintovirastoihin.

Harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalveluiden kehittämiseksi **Suomen Punainen Risti** toteutti Elämisen arvoista hyvinvointia ja turvallisuutta EHYT-projektin. Projektissa kuntien ja kylien asukkaat oli koottu yhteen kokeilemaan, arvioimaan ja luomaan uusia vapaaehtoisuuskavereita, joilla tuetaan eri alueiden ja kylien yhteisöllisyyden kasvua ja omaehtoista selviytymistä. Projektia toteutettiin yhteistyössä viranomaisten, eri järjestöjen ja kyläyhdistysten kanssa. Ihmisten hyvinvointia ja turvallisuutta vahvistettiin muun muassa koulutuksella, yhteisillä tapahtumilla ja organisoimalla vapaaehtoista auttamistoimintaa. Projektissa oli mukana kolme piiriä: Lappi, Savo-Karjala ja Turunmaa. Projektin kokemuksia levitetään vuonna 2010 muihin piireihin.

Turvallisuusseikkojen huomioon ottaminen rakennetun ympäristön suunnittelussa (tavoite 5.6)

Sisäisen turvallisuuden ohjelman tavoitteena on, että turvallisuusseikat otetaan huomioon aiempaa paremmin, kun uuden sekä olemassa olevan rakennetun ympäristön kehittämistä suunnitellaan ja toteutetaan. Tämä vähentää onnettomuuksia ja tapaturmia sekä rikosriskejä niin ihmisten kuin myös yritysten kannalta. Vuoteen 2012 mennessä on tarkoitus laatia turvallisuuskysymyksiä yhdyskuntasuunnittelussa käsittelevä manuaali, jonka pohjalta laaditaan verkkosivusto ja kehitetään alan tiedotusta ja koulutusta. Hanke toteutetaan eri ministeriöiden yhteisessä ohjauksessa ja toteuttajana

on Teknillisen korkeakoulun (TKK) Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskus.

1.2 Erityiset tavoitteet sisäisen turvallisuuden parantamiseksi

Kodin, vapaa-ajan ja liikkumisen turvallisuuden parantaminen (tavoite 6.1)

Tavoitteena on, että tapaturmissa menehtyneiden määrän kasvu taittuu ja vakavien tapaturmien määrä vähenee systemaattisesti. Kansalaisten tietoisuus tapaturmariskeistä sekä tiedot tapaturmien ehkäisystä paranevat.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman keskeinen tavoite oli määritellä **tapaturmien ehkäisylle työtä ohjaavat tavoitteet sekä yhdenmukaiset toimintaperiaatteet ja toimintatavat**. Eri tapaturmalajien välinen yhteistyö ei ole edennyt ohjelmassa linjatulla tavalla. Yksittäisiä seminaareja ja muita tilaisuuksia on järjestetty ja hankkeita käynnistetty, mutta pysyvä, säännöllinen ja konkreettisiin tuloksiin perustuva yhteistyö eri tapaturmalajien välillä ei ole merkittävästi lisääntynyt.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman yksi keskeinen tavoite oli saattaa erityisesti **koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyyden edellytykset tasolle**, joka vastaa tapaturmailmiön laajuutta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tapaturmat ja toimintakyky -yksikön toiminnan vakinaistamisessa ei ole edetty. Terveyden edistämisen määrärahojen supistus vuonna 2010 vähentää järjestöjen koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyyden resursseja.

Paikallisessa turvallisuussuunnittelussa tapaturmien ehkäisy ja määrän vähentäminen on määritelty yhdeksi tärkeimmistä tavoitteista. Tämän taustalla on kuntien lisääntynyt tietoisuus tapaturmien aiheuttamista kustannuksista.

Liikenneturvallisuus parani vuoden 2009 aikana. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan liikenneonnettomuuksissa kuoli 281 ja loukaantui 8 048 ihmistä. Useita liikenneturvallisuutta parantavia toimenpiteitä toteutettiin, muun muassa alkolukon käyttöönottoa edistettiin ja poliisin puuttumiskynnys yhdenmukaistettiin valtakunnallisesti. Nuorten kuljettajien aiheuttamat liikenneonnettomuudet herättivät kasvavaa huolta, ja asiaa pohtimaan asetettiin työryhmä.

Jalankulkijoiden liukastumisia ehkäistiin ”Pysy pystyssä” -viestintäkampanjalla sekä järjestämällä asiantuntijaseminaareja.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettiin tavoitteeksi, että vuoteen 2011 mennessä 20 % ja vuoteen 2015 mennessä 50 % **hoiva- ja huoltolaitoksista on varustettu automaattisilla sammutuslaitteistoilla**. Hankkeeseen liittyvä sammutuslaitteistoselvitys julkaistiin loppuvuodesta 2009. Pelastuslain uudistuksessa esitetään toimia, joilla yksittäisten hoito- ja hoivalaitosten turvallisuustasoa saadaan parannettua jo olemassa olevissa laitoksissa. Taloudellisten helpotusten saaminen turvallisuustekniikan käytön tukemiseksi ei ole edennyt.

Tupakkalaki, jossa on vaatimukset itsestään sammuvista savukkeista, tulee voimaan 1.4.2010.

SPEK on jatkanut omaa erityisryhmien asumisen paloturvallisuuden kehittämisprojektiään vuonna 2009. Erehdykset ja unohdukset salliva asuinympäristö -oppaasta ja Asuntosprinkleri-oppaasta otettiin lisäpainokset ja niitä jaettiin eri koulutustilaisuuksien yhteydessä.

Mannerheimin lastensuojeluliitto toteutti vuosina 2007-2009 yhdessä THL:n, Opetushallituksen, SPR:n, SPEK:n, Liikenneturvan ja Folkhälsanin kanssa Lapsen turvaksi -hankkeen, jossa kehitettiin Kuuden Koon malli tapaturmien ehkäisyyn päiväkodeissa ja kouluissa.

Pelastustoimi ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ovat yhteistyössä kehittäneet **tapaturmatiedon tuottamista paikallisesti käytettäväksi**.

Mittari	Lähtötaso 2007	Toteutuma 2008	Toteutuma 2009	Välitavoite 2011	Tavoite 2015	Lähde
Kotona ja vapaa-ajalla sattuneet tapaturmaiset kuolemat, lkm	2710 / 2006	2639/2007		2440	2200	THL
Kaatumis- ja putoamiskuolemat, lkm	1178 ¹ / 2006	1112/2007	1154/2008	1060	950	THL
Alkoholimyrkytyksiin ja muihin tapaturmiin päihdyksissä kuolleet, lkm	1177 ² / 2006	1072/2007	1052/2008	1060	950	THL
Palokuolemien määrä	90	107	106 (vahvistamaton)	65	50	Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto Pronto

¹ Kuolemansyytilasto/Tilastokeskus

² Kuolemansyytilasto/Tilastokeskus

Palovahinkojen aiheuttamat vahingot, €	150 M€	Arvio yli 200 milj. €		150 M€	150 M€	Finanssialan keskusliitto
Vuoteen 2011 mennessä 20 % ja 2015 mennessä 50 % hoito- ja huoltolaitoksissa on suojattu automaattisella sammutuslaitteistolla.	13 %	17 %	n. 23 %*	20 %	50 %	SM erillisselvitys
Liikenneonnettomuuksissa kuolleet, lkm	378	344	281 (et)	250 (2010)	200	Liikenneturva
Rattijuoppojen määrä / 10 000 kuljettajaa	15	16	14	11	10	THL / Poliisi

*SM:n selvityksen kyselytulosten mukaan noin 30 % toimipaikoista on automaattinen sammutuslaitteisto. Vastaaajina olivat hoitolaitokset ja erityisryhmien ryhmämuotoiset asumisyksiköt pl. sairaalat. Vastaaajaprofiili kuitenkin vääristi tulosta ylöspäin. SM julkaisu 30/2009.

Maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuuden parantaminen (tavoite 6.2)

Tavoitteena on, että etnisten vähemmistöjen ja maahanmuuttajien turvallisuus paranee. Turvallisuuspalvelut ovat nykyistä paremmin maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen saatavilla ja saavutettavissa. Viranomaisten tietoisuus ja toimintavalmiudet maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuuteen liittyvistä erityiskysymyksistä paranee.

Maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuuden parantamiseksi on käynnistetty varsin paljon toimia niin viranomaisten kuin myös järjestöjen toimesta. Osa toimista toteutetaan määräaikaisella rahoituksella. Jatkossa haasteena on varmistaa **toiminnan pysyvyys**. Hankerahoituksen muutoksilla on erityisen suuri vaikutus toiminnassa, joka on uutta ja vasta käynnistymässä.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman yksi keskeinen kehittämiskohde on tarjota eri maahanmuuttajaryhmille **kattavammin tietoa suomalaisesta lainsäädännöstä ja palvelujärjestelmästä** sekä tehostaa maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen neuvontapalveluja. Tähän liittyen ALPO -tukirakenneprojekti kokoaa kaikille maahanmuuttaneille suunnatun alkuinfon sisällön. Sisällönkartoitustyö on käynnistynyt vuoden 2009 lopussa yhteistyössä Infopankin, neuvontaa kehittävien alueellisten hankkeiden ja

selvityksestä vastaavan Helsingin yliopiston kehittämiskeskus Palmenian toimesta. Selkokielineen materiaali valmistuu vuoden 2010 aikana. Esite Tasa-arvoisena Suomessa - tietoa maahanmuuttajanaishelle ja -miehelle päivitettiin vuoden 2009 aikana ja se on käännetty 11 keskeiselle maahanmuuttajakielelle. Infopankki-verkkoportaalin rahoituspohja vahvistui.

Suomen Punainen Risti jatkaa rasisminvastaista toimintaansa. Vuosittain YK:n rasisminvastaisena päivänä ja sen ympärille rakennetun toimintaviikon aikana Punaisen Risti ottaa vahvasti kantaa rasismia vastaan ja nostaa esiin ajankohtaisia teemoja liittyen Suomessa esiintyvään rasismiin ja sen vaikutuksiin. Järjestön haasteena on kehittää rasisminvastaista toimintaa muutenkin kuin kampanjaan liittyen. Punainen Risti kokee myös, että kampanjaan osallistuvien vapaaehtoisten perehdyttämiseen ja tukemiseen tulee nyt erityisesti panostaa johtuen kielteisestä ilmapiiristä ja sen mahdollisista seurauksista kampanjaan osallistuville vapaaehtoisille.

Monika-Naiset liitto tekee työtä maahanmuuttajatyttöihin ja -naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi. Vuonna 2009 asiakasmäärät lisääntyivät kaikissa palvelupisteissä. Vuonna 2009 Voimavarakeskuksissa oli yhteydenottoja yhteensä 2014 ja asiakkaita 476. Asiakkaat tulivat yhteensä 54 eri maasta ja heitä palveltiin 21 eri kielellä. Kunniaan liittyvän väkivallan, ihmiskaupan ja tappouhkauksien tapauksia käsiteltiin yhteensä 75.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettiin tavoitteeksi, että tulisi selvittää mahdollisuudet **asiakaskertoimen käyttöönottoon**. Valtionosuusjärjestelmän perusteita ei katsottu mahdolliseksi ryhtyä selvittämään kuntatalouden heikentyessä. Siten vuoden 2010 alusta voimaan tulleeseen valtionosuusjärjestelmään ei tehty muutoksia, joissa olisi otettu huomioon maahanmuuttoväestön jakautuminen maassa eri tavalla ja maahanmuutosta aiheutuvat kustannukset.

Kotoutumisjärjestelmän kehittäminen on käynnissä sisäministeriön maahanmuutto-osastolla ja muun muassa kotouttamislakia ollaan uudistamassa. Valmistelutyön eteneminen ja linjausten tekeminen on edennyt hitaasti. Ilman riittävää taloudellista panostamista maahanmuuttajien kotoutumisen tukeminen ei tule saavuttamaan sille asetettuja tärkeitä tavoitteita. Opetushallitus on valmistellut turvallisuuteen liittyvän kokonaisuuden, joka voidaan liittää kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelmasuosituksen. Lisäystä ei ole kuitenkaan toistaiseksi saatettu voimaan, koska kotoutumiskoulutuksen järjestämistä ja sisältöjä koskeva kotouttamislain uudistus on vielä kesken.

Maahanmuuttajien asumisen paloturvallisuusaineiston kehittäminen jatkui työryhmässä, jossa **SPEKin** lisäksi on edustettuna Tampereen ja Helsingin

pelastuslaitokset, Suomen Pakolaisapu ja Metsälän vastaanottokeskus. Aineisto, johon kuuluu maahanmuuttajan opas ja ohjaajan opas, on viimeistelyvaiheessa testausta varten.

Kansainvälistä suojelua saaneiden **perheenyhdistämismenettelyn käsittelyajat** ovat pysyneet pitkinä johtuen hakijamäärien kasvusta sekä viranomaisten resursseista. Perheenyhdistämishaastattelut ovat edelleen ruuhkaantuneet erityisesti Addis Abebassa ja Damaskoksessa turvapaikanhakijoiden määrän lisääntyessä. Uusien hakijoiden määrän kasvun arvioidaan jatkuvan edelleen.

Suositus etnisten vähemmistöjen ja maahanmuuttajien turvallisuusasioiden ottamisesta **osaksi paikallista turvallisuussuunnittelua** valmistui vuonna 2009.

Yhdenvertaisuussuunnitelmien tekeminen ei vielä toteudu siinä laajuudessa kuin lainsäädäntö sitä edellyttää. Sisäasiainministeriössä on valmisteltu uutta ohjeistusta yhdenvertaisuussuunnittelun toteuttamiseksi, mikä omalta osaltaan lisännee yhdenvertaisuussuunnittelun kehittymistä. Tarvitaan kuitenkin myös lisää koulutusta ja opastusta suunnitelmien tekemiseen sekä asennetyötä viranomaisten parissa, jotta yhdenvertaisuussuunnittelun yhteiskunnallinen merkitys ymmärrettäisiin kaikessa laajuudessaan. Sisäasiainministeriö on ohjeistanut hallinnonalansa yhdenvertaisuussuunnittelun ja sisäasiainministeriön yhdenvertaisuussuunnitelma 2009–2011 on vahvistettu.

A-klinikkasäätiö on yhdessä muiden järjestötoimijoiden kanssa toteuttanut ja juurruttanut kehittämistyötä mm. päihde- ja seksityön piirissä yhteistyössä **Pro-tukipisteen** kanssa. Viime vuosien painopiste on ollut venäjänkielisten maahanmuuttajien kanssa tehtävässä työssä, mutta tarvetta on lisääntyvästi ollut myös muiden kieli- ja kulttuurivähemmistöjen parissa tehtävään työhön. Vuonna 2009 A-klinikkasäätiö toteutti aiempien kehittämistuotosten juurruttamista ja levittämistä.

Mielenterveysseuralla on OVI-hanke, jossa tehdään työtä maahanmuuttajien järjestöjen kanssa ja haetaan yhteisiä toimintamuotoja maahanmuuttajaryhmien elämän helpottamiseksi ja integraation lisäämiseksi.

Valtion työmarkkinalaitos antoi 26.1.2009 ohjeen VM 1/01/2009 (Ohje virantäytössä noudatettavista periaatteista). Ohjeessa korostetaan kaikille hakijoille tasapuolista ja yhdenvertaista haku- ja valintamenettelyä. Hakijoiden kannalta tasapuolinen ja yhdenvertainen hakumenettely tarkoittaa, että ketään viranhakijaa ei aseteta eriarvoiseen asemaan epäasiallisin perustein.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on tuotu esille se, että vain pieni osa poliisin tietoon tulleista **rikoksista, joissa on rasistinen motiivi**, etenee syyttäjälle ja edelleen tuomioistuimeen. Tavoitteeksi asetettiin rikosketjun tehostaminen näiden rikosten osalta. Tilanteen taustalla on useita eri syitä, kuten muun muassa poliisihallinnon ja

oikeushallinnon rasistisen rikoksen määritelmäerot, jonka johdosta poliisi määrittelee rasistisen rikoksen laajemmaksi kuin syyttäjälaitos. Toinen tärkeä syy on se, että rikosprosessiketjun eri viranomaiset toimivat eri todennäköisyyskynnysten perusteella. Poliisihallinto ja syyttäjälaitos ovat sopineet yhteisesti toimenpiteistä rikosketjun tehostamiseksi niiden rikosten kohdalla, joiden taustalla voi olla rasistinen motiivi. Oikeusministeriössä on valmisteltu arviointimuistio koskien rasistisia rikoksia ja niiden tunnistamista (16.2.2009).

Oikeusministeriön työryhmä Euroopan Unionin neuvoston rasismiin vastaisen puitepäätöksen (2008/913/YOS) ja Euroopan neuvoston tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen rasisminvastaisen lisäpöytäkirjan (ETS 189) kansalliseksi voimaan saattamiseksi on julkaissut mietintönsä 12.1.2010. Kiihottamista kansanryhmää vastaan koskevien rangaistussäännösten ulottuvuutta viharikoksia koskevana säännöksenä ehdotetaan selvennettäväksi siten, että rikoksen vaikuttamina mainittaisiin nimenomaisesti elämäntilanne, sukupuoli suuntautuneisuus ja vammaisuus. Vastaavat vaikuttimet mainittaisiin yhdenmukaisuussyistä myös rasistisia ja muita sellaisia vaikuttimia koskevassa rangaistuksen koventamissäännöksessä. Koventamissäännöksessä rikoksen rasistinen tai muu sellainen vaikutin olisi rangaistusta koventava riippumatta siitä, keneen tai mihin rikos kohdistuu. Asiaa koskeva hallituksen esitys annetaan eduskunnalle syksyllä 2010.

Poliisin tietoon tulleita rasistisia rikoksia on seurattu vuosittain vuodesta 1998 lähtien. Vuonna 2009 tilastointia kehitettiin laajemmaksi **viharikollisuuden** tilastoinniksi. Rasististen rikosten lisäksi kartoitettiin sellaisia tekoja, joiden motiivina ovat olleet epäillyn ennakkoluulo uhrin uskonnollista vakaumusta, seksuaalista tai sukupuolista suuntautumista tai vammaisuutta kohtaan.

Rikosuhripäivystys tukee muun muassa asiakkuuteen ohjautuvia ulkomaalaistaustaisia rikoksen uhreja niin, että he voivat toimia oikeuksiensa mukaisesti myös rasistisia piirteitä omaavissa tapauksissa.

Mittari	Lähtö-taso 2007	Toteu-tuma 2008	Toteu-tuma 2009	Väli-tavoite 2011	Ta-voite 2015	Lähde
Turvapaikkahakemus-ten normaalimenettelyn käsittelyajat, vrk (keski-arvo)	275	176	235	210	180	Maahanmuuttovirasto
Kansalaishakemusten käsittelyajat, vrk (keski-arvo)	448	447	380	250	180	Maahanmuuttovirasto
- selvät hakemukset	1128	819	460	500	300	
- erityistä selvitystä vaativat						

Viranomaiset laativat yhdenvertaisuussuunnitelmat, %	54 % ³	54 % ⁴		80 %	100 %	SM / Oikeusyksikkö
Poliisille ilmoitettujen ja rasistisiksi rikoksiksi luokiteltujen epäiltyjen rikosten lukumäärä, suhteessa Poliisiammattikorkeakoulun vuosittaiseen rasimitutkimuksen tuloksiin, %	61 % (2006)	*		suurempi kuin 75 %	suurempi kuin 90 %	Poliisiammattikorkeakoulun vuosittainen rasimitutkimus

* Poliisin mukaan toteuman ilmoittaminen tässä muodossa ei ole saatavilla. Sen sijaan 52.9 % rikosilmoituksista oli käytetty rasismikoodia (2007). Edellisen vuoden vertailuluku on 54.8. Lisäksi haasteellista on ollut, että tutkimuksen suorittaja on vuosittain vaihtunut, mikä aiheuttaa eroja vuosittain, sillä koodin oikeellisuus perustuu tutkijan näkemykseen.

Väkivallan vähentäminen (tavoite 6.3)

Tavoitteena on, että väkivallan määrä vähenee.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman yksi keskeisimmistä tavoitteista on vähentää väkivallan määrää. Tähän pyritään toimenpiteillä, jotka kohdistuvat **perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan, lapsiin ja nuoriin kohdistuvaan väkivaltaan sekä väkivallan uhrin aseman parantamiseen**. Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä päätti 26.4.2009 kansallisen väkivallan vähentämishojelman 2006–2008 loppuraportin johdosta toimenpiteistä, joilla täydennettiin sisäisen turvallisuuden ohjelman väkivallan vähentämiseen tähtäviä toimenpiteitä.

Nuorisotyön määrärahasta on rahoitettu järjestöjä, jotka toimivat aktiivisesti **nuorisoväkivallan vähentämiseksi**. Toiminta on tavoittanut kohderyhmää. Erikseen on tuettu nuorten ennaltaehkäisevää päihdetyötä. **Väkivaltaa kouluissa** on vähennetty useilla hankkeilla, joita viranomaiset ja järjestöt ovat toteuttaneet yhdessä.

³ Joensuun yliopiston tutkimus

⁴ Joensuun yliopiston tutkimus

Poliisitoimen tavoitteena on ollut **piilorikollisuuden paljastaminen ja väkivaltarikosten ilmoitusaktiivisuuden parantaminen**. Poliisilaitosten on edellytetty kehittävän yhteistyötä ja varhaista puuttumista sosiaali- ja terveysviranomaisten kanssa sekä tehostavan erityisesti lapsiin, naisiin, nuoriin ja vanhuksiin kohdistuvan väkivaltarikollisuuden tunnistamista yhteistyössä muiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa. Erityisesti seksuaalisen ja muun väkivallan kohteeksi joutuneiden lasten kokonaisvaltaiseksi auttamiseksi on päätetty kehittää ns. Lastentalo-toimintamalli. Toimintamallin kehittämiseksi on osoitettu rahoitusta lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelmassa.

Alueellisilla koulutuspäivillä on tuotu esille **lähisuhde- ja perheväkivaltaan** liittyviä kysymyksiä valtakunnallisten suositusten toimeenpanemiseksi sosiaali- ja terveydenhuollossa. Tietoisuus väkivaltailmiöstä ja tarvittavista palveluista on lisääntynyt ja esille on noussut osaamisen ja palveluiden puute. Kuntakartoitukset osoittavat, että kunnissa lähisuhdeväkivallan vastainen työ ei ole edennyt toivotulla tavalla. Palveluiden saatavuutta ei ole kyetty parantamaan. Kuntien kiristyneen taloudellisen tilan vuoksi on karsittu ei-lakisääteisiä, esim. järjestöiltä ostettavia palveluita lähisuhdeväkivallan uhrille tai tekijälle. Valtakunnallisen lähisuhdeväkivallan vastaisen työn koordinointi on parantunut ja yhteistyö on lisääntynyt. Väkivallan vastaisessa asenneilmapiirissä on nähtävissä kahden suuntaista kehitystä sekä väkivaltaisen käyttäytymisen paheksuntaa ja niin sanottua väkivallan "nollatoleranssia". Toisaalta on huomattavissa väkivaltaisen käyttäytymisen poisselittämistä tilastotietonumeroiden vertailulla ja ongelman siirtämisellä niiden muiden ongelmaksi (esim. maahanmuuttajat).

Viranomaiset ovat kehittäneet **Lastentalomallia**. Järjestöt eivät ole olleet mukana kehittämistyössä.

Lähisuhde- ja perheväkivallan valtakunnallinen tilastointi on tekemättä. Poliisin tilastot kertovat kotihälytykset ja niiden sisällön kehittämisessä on edistetty, mutta sosiaali- ja terveystoimen yhteen sovitettu tietojärjestelmä puuttuu.

Väkivallan uhrien palvelujen parantaminen edellyttää rahoitusta erityisesti Rikosuhripäivystyksen valtakunnallistamiseksi ja turvakotien määrän lisäämiseksi. Oikeusministeriö valmisteli Rikosuhripäivystyksen ja todistajien tuen valtakunnallistamisen rahoitusta koskevan esityksen kehysvalmisteluihin 2010–13. Ehdotusta ei hyväksytty valtionvarainministeriön valmistelussa. Rikosuhripäivystyksen valtakunnallistamiseksi on tehty uusi esitys kehysvalmisteluihin 2011–2014.

Resurssien vähäisyydestä johtuen **Rikosuhripäivystyksen** toimintaa ei ole voita laajentaa. Todistajantukipäivystystä on pystytty toteuttamaan vain Rovaniemen käräjä- ja hovioikeudessa resurssitilanteesta johtuen.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö teetti ohjelman toimeenpanoon liittyen turvakoteja koskevan selvityksen Diakonia-ammattikorkeakoululla. Selvitys valmistui vuoden 2010 alussa ja sen mukaan maamme turvakotijärjestelmässä on useita haasteita. Lähisuhde- ja perheväkivallan uhrin ei ole tasa-arvoisessa asemassa, koska palvelun saaminen riippuu asuinkunnasta. Itä- ja Pohjois-Suomessa on vain muutama turvakoti. Etelä-Suomessa palvelut ovat keskittyneet suuriin asutuskeskuksiin, jolloin haja-asutusalueelta etäisyys lähimpään turvakotiin voi olla pitkä. Tällä hetkellä turvakodeilla ei ole yhtenäisiä normituksia, joiden perusteella turvakotien toimiluvat myönnetään. Turvakodeilta puuttuvat myös valtakunnalliset laatusuosituksot. Selvityksen mukaan turvakotipalveluille tulisi määritellä yhtenäiset normit toimiluvan saamiseksi. Myös valtakunnallisia laatusuosituksia tarvittaisiin. Myös salaisten turvakotien puute käy selvityksessä ilmi.

Monika-naiset liitto ylläpitää väkivallan uhriksi joutuville maahanmuuttajanaishille Mona- turvakotia. Vuonna 2009 salaista turvakotiverkostoa laajennettiin ja nyt palvelua tarjotaan niin pääkaupunkiseudulla kuin Pohjois-Suomessakin. Vuoden 2009 tammikuussa liitto aloitti Euroopan unionin kotouttamisrahaston tuella MoniNaisten Talo –hankkeen, joka on suunnattu haavoittuvassa asemassa olevien maahanmuuttajanaisten ja –lasten kotoutumisen tukemiseksi.

Komissio on 30.11.2009 osoittanut **Rikoksen uhrien tukipuhelimelle** uuden yleiseurooppalaisen puhelinnumeron 116 006. Numeron käyttöoikeuden myöntää Suomessa Viestintävirasto. Viestintävirasto on ilmoittanut haettavaksi ko. tukipuhelin – palvelunumeron. Numeroon soittaminen on asiakkaalle ilmaista mutta palvelun ylläpitäminen edellyttää resursseja, joita ei ole saatu.

Lainsäädäntöhanke lapsen houkuttelemisesta tapaamiseen seksuaalisessa hyväksikäyttötarkoituksessa (grooming) kriminalisoimiseksi etenee aikataulun mukaisesti.

Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä täydennettynä tasa-arvo-asioista vastaavalla ministerillä ja ulkoministerillä toimii **naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen** johtoryhmänä. Perhe- ja lähisuhdeväkivallan riskin arviointiin liittyvä MARAC - pilotointihanke on toteutettu kolmella poliisilaitoksella. Tavoitteena on luoda järjestelmä, jossa arvioidaan väkivallan uhkan tasoa moniammatillisena yhteistyönä ja päätetään tarvittavista toimista, joita kukin toimia toteuttaa omalla toimivallallaan. Ulkoministeriö on edistänyt kansainvälisellä tasolla naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämistä muun muassa aktiivisella toiminnalla Euroopan neuvostossa.

Kansallisen väkivallan vähentämishojelman 2006–2008 toimeenpanoa koskeva raportti valmistui vuoden 2009 alussa. Raportissa esitettiin useita suosituksia väkivallan vähentämistyön tehostamiseksi, joista **sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä päätti**

26.4.2009. Suositusten toimeenpano on käynnistynyt oikeusministeriön vastuulla olevien toimien osalta.

Mittari	Lähtötaso 2007	Toteutuma 2008	Toteutuma 2009	Välitavoite 2011	Tavoite 2015	Lähde
Poliisin tietoon tulleet henkirikokset (tappo, murha, surma, lapsensurma, pahoinpitelyrikos + kuolemantuottamus), lkm	keskimäärin 120 (v. 2003 – 2006)	keskimäärin 128 (v. 2005–2007)	keskimäärin 127 (v. 2006–2008)	keskimäärin alle 110 (v. 2009 – 2011)	keskimäärin alle 100 (v. 2013-2015)	Henkirikollisuuden seurantajärjestelmä (OPTULA)
Poliisin tietoon tulleiden henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten määrä, kpl	37 600	37 704	35 732	34 000	32 000	Poliisin tulostietojärjestelmä
Perheväkivaltaan liittyvät hälytystehtävät*	18 548	18 947	19 781	vähemmän kuin 20 000	vähemmän kuin 18 000	Poliisin tulostietojärjestelmä
Vamman aiheuttaneen väkivallan uhriksi joutuneet, %	1,9 % (v. 2006)	Kysely toteutetaan seuraavan kerran v. 2009	tieto saatavilla maaliskuussa 2010	1,8 % (v. 2009)	1,7 % (v. 2012)	Kansallinen uhritutkimus (OPTL/PAKK)
Poliisille ilmoittaminen (vähintään lyönnin sisältävät väkivaltatapaukset), %	23 % (v. 2006)	Kysely toteutetaan seuraavan kerran v. 2009	tieto saatavilla maaliskuussa 2010	30 % (v. 2009)	35 % (v. 2012)	Kansallinen uhritutkimus (OPTL/PAKK)
Rikosuhripalveluja laajentamalla tavoitetaan ja autetaan useampia uhreja	969 tukisuhdetta	1136 tukisuhdetta		1000 tukisuhdetta	3000 tukisuhdetta	Rikosuhripäivystys
Toistuvasti turvakotiin tulleiden perheiden määrä	20 % turvakotikävijöistä			15 % turvakotikävijöistä	10 % turvakotikävijöistä	STM, Ensi- ja turvakotien liitto

Kilpailukyvyn lisääminen yritystoiminnan turvallisuutta parantamalla (tavoite 6.4)

Tavoitteena on, että Suomi on vuonna 2015 Euroopan turvallisimaa maata yritystoiminnan näkökulmasta. Turvallisuuden merkitys kansallisena kilpailutekijänä otetaan huomioon suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Työ kohti sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettua tavoitetta on edennyt hyvin.

Pelastuslain uudistaminen etenee. Valmistelussa on selkeytetty omatoimisen varautumisen roolia kohteiden turvallisuustyössä. Pelastussuunnitelma voidaan myös täydentää kohteen turvallisuusasiakirjaksi, jossa huomioidaan kohteen kaikki riskilajit tarpeellisella laajuudella. Pelastuslakia suunnitellaan uudistettavaksi siten, että pelastusviranomaiset voivat kohdentaa palveluja valvottavien kohteiden tarpeiden perusteella, mikä tuottaa lisäarvoa ja vaikuttavuutta sekä viranomaisen että kohteen turvallisuustyöhön.

Vuonna 2009 valmistui kansallinen **turvallisuusauditointikriteeristö KATAKRI**, jossa on kuvattu yritysten turvallisuuskriteerit toiminnan eri alueille. Valmistelu tehtiin puolustusministeriön johdolla laajassa yhteistyössä viranomaisten ja yritysten kesken. Tavoitteena on, että jatkossa kriteeristöä päivitetään säännöllisesti. Lakia kansainvälisistä tietoturveluovotteista ollaan päivittämässä ja tavoitteena on antaa hallituksen esitys keväällä 2010 aikana.

Kansallisen tietoliikenneturvallisuusviranomaisen toiminta käynnistyi osana Viestintäviraston toimintaa ja toiminnalle on saatu rahoitus.

Turvallisuusportaalin toteuttaminen käynnistyi poliisin johdolla. Vuoden 2009 aikana teetettiin toimeenpanosuunnitelman mukaisesti esiselvitys eli tietoverkossa olemassa olevan materiaalin kartoitus. Valmistelu jatkuu portaalin sisällön määrittelyllä. Turvallisuusportaali toteutetaan teknisesti osana sisäasiainministeriön portaalihanketta.

Mittari	Lähtötaso 2007	Toteutus a 2008	Toteuma 2009	Välitavoite 2011	Tavoite 2015	Lähde
Turvallisuusindikaattoreilla mitattu, globaali kilpailukyky kilpailijamaihin verrattuna, sijoitus						The Global Competitiveness Report (World Economic Forum). 2007 – 2008

131 maan joukossa. Turvallisuusindikaattorit: 1. rikollisuuden ja väkivallan aiheuttamat liiketoimintakustannukset 2. terrorismin aiheuttamat liiketoimintakustannukset 3. järjestäytynyt rikollisuus 4. poliisipalvelujen luotettavuus	2 1 2 1	2 1 2 1		2 1 2 1	1 1 1 1	
Yritysten rikosturvallisuus. Yrityskyselyissä esiintuneet yrityksiin kohdistuneet rikokset (edellisten kolmen vuoden aikana) 1) Työntekijöihin kohd. uhkailu 2) Työntekijöihin kohd. väkivalta 3) Kriittisen tiedon urkinta/yritysvakoilu 4) Murto toimi- tai tuotantotiloihin	Lähtötaso v. 2005 1) 29 % 2) 7 % 3) 9 % 4) 28 %	* 1) 21 % 2) 3 % 3) 9 % 4) 17 %		1)25% 2)6 % 3)8 % 4)25 %	1)23 % 2)5 % 3)7 % 4)23 %	Yritysten rikosturvallisuus selvitys..Keskus-kauppakamari.
CERT- FI:n tietoon tulleiden tietoturvaloukkausten ja uhkien lukumäärä	2191	3133		2500	2900	Viestintävirasto CERT-FI- yksikkö
Yrityksiin kohdistuneet tuhopoltot	364** 81***	469** 113***	549** 133***	300**	250**	Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto Pronto

* Vastauspohjaa on laajennettu kattamaan myös alle 5 henkilön yritykset eivätkä tulokset ole siten suoraan vertailukelpoiset vuoden 2005 tuloksiin

**kaikki tahalliset rakennuspalot

***Rakennusluokituksen mukaiset luokat:

C Liikerakennukset

D Toimistorakennukset

E Liikenteen rakennukset

J Teollisuusrakennukset

K Varastorakennukset

M Maatalousrakennukset

Suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen ehkäisy (tavoite 6.5)

Tavoitteena on, että suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen torjuntavalmius paranee.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettiin tavoitteeksi toteuttaa eri viranomaisten käyttöä palvelevia järjestelmiä sekä luoda edellytyksiä toimivalle yhteistyölle suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen ehkäisyn tehostamiseksi.

Suuronnettomuuksiin ja ympäristötuhoihin varautuminen paranee, kun merivoimille valmistuu **uusi monitoimialus vuoden 2011 alussa**. Alus tullaan sijoittamaan Suomenlahdelle, jossa se vastaa aluksista aiheutuvien öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunnan perusvalmiudesta. Alus pystyy hoitamaan torjunta- ja pelastustehtäviä myös muulloin kuin avovesikautena.

Suomen ympäristökeskus kehittää **karttapohjaista ympäristövahinkojen torjunnan tilannekuvajärjestelmää (BORIS II)**, joka tulee palvelemaan öljyntorjuntaviranomaisia ja pelastustoimen alueita.

Suomen ympäristökeskus valmistelee **öljyntorjuntakeskuksen perustamista Porvooseen**. Keskus voinee aloittaa toimintansa vuonna 2011.

Itä-Uudenmaan, Helsingin ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokset valmistelevat **toimintamallit Suomenlahdella tapahtuvan vakavan alusöljyvahingon** varalle (ns. SÖKÖ II -hanke).

Valtion aluehallinto uudistui vuoden 2010 alussa. Osana uudistusta toteutetaan **aluehallintovirastoille kuuluva johtamis- ja tilannekuvajärjestelmien kehittäminen**. Työ on käynnistymässä yhteistyössä keskushallinnon kanssa. Pelastustoimen, poliisin ja ensihoidon kenttäjohtojärjestelmien integrointia koskeva kehitystyö jatkuu. Tavoitteena on toteuttaa eri viranomaisten käyttöä palveleva mahdollisimman yhdenmukainen järjestelmä.

Hätäkeskuslaitoksen toiminnan- ja tietojärjestelmän kehittämishanke on käynnistynyt. Hankkeen määrittelyvaihe on saatu valmiiksi vuoden 2009 aikana. Järjestelmän operatiivinen käyttöönotto tapahtuu vuosina 2012–2015.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa vahvistettiin tavoite kehittää luonnononnettomuuksista ja luonnon häiriöistä ennalta varoittava ja tilannekuva/toimintaohjeita tuottava varoitusjärjestelmä. Rakentamispäätös tehtiin vuonna 2008 ja vuonna 2009 hanke hyväksyttiin. **Luonnononnettomuuksien varoitusjärjestelmää (LUOVA)** on suunniteltu ja rakennettu vuoden 2009 aikana yhteistyössä Ilmatieteen laitoksen, Helsingin Yliopiston Seismologian laitoksen ja Suomen Ympäristökeskuksen kanssa.

Merellisten toimijoiden yhteistoiminta käynnistyi vuonna 1994. Se on laajaa ja perustuu käytännössä hyviksi todettuihin toimintamalleihin ja yhteistoiminnan kehittämistä jatketaan edelleen muun muassa selvittämällä mahdollisuuksia lisätä yhteistyötä kalustohankinnoissa.

Suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen torjuntavalmiutta kehitetään useassa työryhmässä ja hankkeessa kansallisesti ja kansainvälisesti.

Rajavartiolaitos on yhteistoiminnassa Suomen Ympäristökeskuksen kanssa määrittänyt vuonna **2014 toimitettavalle öljyntorjuntakykyiselle ulkovartiolaivalle** operatiiviset suorituskykyvaatimukset ja kilpailuttanut suunnittelutoimistot.

Rajavartiolaitos on sopinut poliisin kanssa **alusöljypäästöjen esitutkinnan keskittämistä** Rajavartiolaitokseen. Viron kanssa on sovittu alusöljypäästöjen lentovalvonnan yhteensovittamisesta Suomenlahden alueella. Ruotsin kanssa vastaavaa menettelyä on ylläpidetty ja kehitetty Pohjois-Itämeren ja Pohjanlahden alueella. Merellisten onnettomuuksien johtamisjärjestelmien kehittämistä selvittävä työryhmä on asetettu.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettiin tavoitteeksi, että **viranomaisten ja järjestöjen yhteistyötä suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen ehkäisemiseksi lisätään**. Yhteistyön kehittäminen on alkuvaiheessa.

Valtioneuvoston kanslia asetti vuonna 2009 kriisiviestinnän kansalaisportaalin toteuttamishankkeen. Valtioneuvoston kanslia vastaa portaalin sisältösuunnitteluun ja visuaalisen ilmeen luomiseen liittyvistä kysymyksistä. Valtiokonttori vastaa portaalin teknisistä ratkaisuista. Portaalin toimittajan kanssa on tehty tuki- ja ylläpitopalveluja koskeva puitesopimus. Portaalin avulla tullaan hyödyntämään viranomaisten, median, järjestöjen ja kansalaisten välittämää tietoa kriisitilanteissa ja poikkeusoloissa. Muina aikoina se tarjoaa perustietoja ja ohjeita kriisien varalle. Portaali on suunniteltu otettavaksi käyttöön loppukevällä 2010.

Mittari	Lähtötaso 2007	Tilanne 2008	Tilanne 2009	Tavoite 2015*	Lähde
Öljyvahingon torjuntakapasiteetti avomerellä	Torjuntakyky vuonna 2007: Suomenlahdella 3500 tonnia, Saaristomerellä 5000 tonnia ja Pohjanlahdella 2000 tonnia	Torjuntakyvyssä ei ole tapahtunut muutoksia vuoteen 2007 verrattuna		Torjuntakyky vuonna 2015: Suomenlahdella 30 000 tonnia, Saaristomerellä 15 000 tonnia ja Pohjanlahdella 5 000 tonnia vuorokaudessa	YM

Rajaturvallisuus, laittoman maahantulon estäminen ja tullivarmuus (tavoite 6.6)

Tavoitteena on, että viranomaisyhteistyöllä ennalta estetään ja paljastetaan Suomeen suuntautuvaa laitonta maahantuloa ja sen järjestämistä, ihmiskauppaa, kansalaisten turvallisuutta uhkaavien tavaroiden maahan tuontia ja muuta rajat ylittävää rikollisuutta. Edistetään rajanylitysläikenteen sujuvuutta erityisesti valtakunnan kaakkoisrajalla sekä Helsinki–Vantaan lentokentällä. Suomen rajaturvallisuuden ja tullivarmuuden taso ylläpidetään vuoden 2007 tasolla.

Laittoman maahantulon torjunnan tavoitteena ovat hallinnassa olevan tilanteen ylläpitäminen ja ennalta ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen osana Euroopan unionin jäsenmaiden ja Schengen-maiden sekä laittoman maahantulon lähtömaiden yhteistyötä. Ulkomaalaisvalvontaa tehostetaan koko valtakunnan alueella Schengenin alueen sisärajoilta poistuneiden rajatarkastusten aiheuttamien haittojen korvaamiseksi. Ulkomaalaisvalvonnan suoritteiden määrää lisätään vuoden 2007 tasosta. Laittomasti maassa oleskelevat henkilöt poistetaan maasta asiallisesti ja tehokkaasti.

Tullivalvonnan tavoitteena on varmistaa ulkomaanliikenteen ja -kaupan säännöstenmukaisuus ja turvallisuus sekä ehkäistä ja paljastaa tullirikoksia ja estää huumeaineiden, aseiden, säteilyvaaraa aiheuttavien aineiden sekä ihmisille ja ympäristölle vaarallisten tuotteiden laitton maahantuonti. Tullivalvontaa ja siihen liittyviä kohteellisia tarkastuksia

kohdistetaan tavaroihin, kulkuneuvoihin ja matkustajiin Suomeen tulon ja Suomesta lähdön yhteydessä sekä tavaroiden osalta myös varastoinnin yhteydessä.

Jo entuudestaan hyvin sujuvaa **kansallista yhteistyötä** on tiivistetty ja kansainvälistä yhteistyötä syvennetty. Rajavartiolaitoksen ja tullin tehtävien yhteensovittamisen pilotointi toteutettiin Nuijamaalla. Kokemusten perusteella toimintamalli vakiinnutetaan Nuijamaalla ja valmistaudutaan laajentamaan Vaalimaalle. Toimintamallin soveltuvuus muille itärajan rajanylityspaikoille selvitetään erikseen. Suomen ja Viron PTR -johdon tapaamisia on jatkettu. **Venäjän rajavartiopalvelun kanssa yhteistoimintaa** erityisesti lentoasemien ja merirajavalvonnan tiedonvaihdossa on kehitetty. Lisäksi on osallistuttu merellisten viranomaisten yhteistoiminnan ja tietojenvaihdon kehittämiseen EU:ssa, Itämeren, Pohjanmeren ja Pohjois-Atlantin alueella sekä Venäjän rajavartiopalvelun johtamaan laajaan rajaturvallisuusoperaatioon. Kolmikantaisessa rajaturvallisuusyhteistoiminnassa Suomi - Norja - Venäjä ja Suomi - Viro - Venäjä on käsitelty rajatilannetta ja laittoman maahantulon ilmiöitä sekä toteutettu kolmikantaisia operaatioita, asiantuntijatapaamisia ja harjoituksia.

Rajojen valvonnan ja rajatarkastusten **menetelmien ja tekniikan kehittämistä** on jatkettu. Uusi rajojenvalvontamalli on otettu käyttöön. Neljä uutta partiovenettä on otettu operatiiviseen käyttöön. Vuoden 2010 aikana aloitetaan AB 206 –kaluston korvaavan neljän uuden yksimoottorisen kevyen helikopterin käyttöönotto. **Automaattisten rajatarkastusten** ensimmäinen vaihe on otettu käyttöön Helsinki-Vantaalla ja seuraavan kehitysvaiheen pilotointi aloitettu Vaalimaalla. Rajatarkastusmenetelmien kehittäminen jatkuu mm. jo aloitetussa kannettavien rajatarkastuslaitteiden pilottiprojektissa. Lisäksi Rajavartiolaitos on ottanut käyttöön operatiiviseen tietojärjestelmäänsä kuuluvan uuden rajatarkastussovelluksen, johon tullaan liittämään myös matkustajatietojen (mm. Advanced Passenger Information) vastaanotto.

Ulkorajalla henkilöliikenteen sujuvuus on pysynyt muutamien pahimpien ruuhkahuippujen poikkeuksia lukuun ottamatta hyvällä tasolla, mutta voi kasvun vuoksi vaikeutua. **Kaakkoisrajan raskaan liikenteen jonot** ovat palanneet. Helsinki-Vantaan lentoaseman ja itärajan rajanylityspaikoilla on toimeenpantu rajaliikenteen sujuvuuteen vaikuttavia yhteisiä hankkeita. Jo kahden hallitusohjelman mukainen Vaalimaan rajanylityspaikan hankesuunnitelma valmistui vuonna 2006 ja tarkistettiin valtiovarainministeriön vaatimuksista vuonna 2009. Silti hanke ei ole edennyt Valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan päätettäväksi vieläkään.

Sisärajojen rajatarkastusten lakkauttamisen kompensoivina toimina on jatkettu **ulkomaalaisvalvonnan kehittämistä** viranomaisten omana ja myös yhteistoimintana. Eräänä tavoitteena on, että ulkomaalaisvalvonnasta huolehditaan entistä suunnitellummin koko valtakunnan alueella. Poliisin yhtenä painopistealueena oli laittoman maahantulon torjuntaan ja turvapaikka-asioihin liittyvien ulkomaalaisasioiden hoitamisen yhdenmukaistaminen. Vuoden 2009 aikana **turvapaikanhakijoiden määrän merkittävä lisääntyminen** aiheutti sen, että lähes kaikki poliisin ulkomaalaisasioiden resursseista jouduttiin kohdentamaan turvapaikka-asioden hoitamiseen. Silti myös laittoman maahantulon torjunnan kehittämiseen liittyviä toimia on pystytty edistämään ja viranomaisyhteistyötä tiivistämään.

Laittoman maahantulon vastainen toimintaohjelma vuosille 2010–2011 on hyväksytty. Ohjelman toimeenpano on käynnistynyt, ja toimeenpanoa koskeva raportti käsitellään puolen vuoden välein.

Laittoman maahantulon **torjuntaa Suomen rajojen ulkopuolella** on jatkettu muun muassa ylläpitämällä yhdyshenkilöt ja asettamalla tilapäisiä yhdyshenkilöitä tarpeellisiin ulkomaan-edustustoihin sekä aktiivisella yhteistoiminnalla liikenteenharjoittajien kanssa. Rajavartiolaitos on osallistunut aktiivisesti EU:n rajavalvonnan kehittämiseen ja EU:n rajaturvallisuusvirasto FRONTExin koordinoimiin operaatioihin. Ulkomaalaisasioihin liittyvää koulutusta on jatkettu ja lisätty. Suurimmissa laittoman maahanmuuton lähtö- ja kauttakulkumaissa on järjestetty aluekoulutuksia yhdessä Suomen kansallisten keskusviranomaisten ja alueella toimivien Suomen edustustojen kanssa. Koulutusta asianomaisissa ministeriössä on tehostettu. Ulkoasiainministeriö on järjestänyt koulutusmatkoja suurimpiin riskiedustustoihin yhteistyössä mm. Suojelupoliisin, Maahanmuuttoviraston ja Rajavartiolaitoksen kanssa. Laittoman maahantulon vastainen toimintaohjelma valmisteltiin vuonna 2009, ja sen toimeenpano aloitetaan vuonna 2010. Ohjelma kattaa rajaturvallisuuden kaikki kehät ja painottuu toimiin, jolla pyritään vaikuttamaan vapaan liikkuvuuden alueen kautta saapuvaan laittomaan maahantuloon.

Tullivarmuutta on parannettu nostamalla kohteellisten fyysisten tarkastusten osuvuutta mm. hyödyntämällä liikennettä vähemmän haittaavaa teknologiaa, kuten esimerkiksi läpivalaisutekniikkaa ja säteilyvalvontatekniikkaa. Samoin hyödynnetään tietoteknisiä järjestelmiä, joista esimerkkinä rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistusjärjestelmää (LIPRE). Näin on voitu tehostaa tarkastusprosessia entisestään aiheuttamatta suurempaa haittaa liikenteen sujuvuudelle. Laki rikoslain 46 luvun muuttamisesta tuli voimaan 1.10.2009. Muutoksen seurauksena rikoslakiin lisättiin säännökset tulliselvitysrikoksista. Tullihallitus on järjestänyt ja järjestää asiasta sisäistä ja ulkoista koulutusta.

Tullin elintarvike- ja kulutustavaravalvonnan valvontasuunnitelman painopiste oli sekä kansallisella että EU - tasolla tehdyn riskiarvion perusteella **ongelmallisiksi epäillyissä tuotteissa ja tuoteryhmissä**. Kohdistettaessa valvontaa riskituotteisiin apuna käytetään EU:n nopeiden hälytysjärjestelmien (RASFF, RAPEX) kautta tulevia tietoja.

Tavaravirtaan ja varastotoimijoihin kohdennettiin 2008–2009 vuoden aikana tehostettua valvontaa. Varastotarkastusten painopisteenä vuonna 2009 ovat olleet tarkastukset, joissa virheellisyydet ovat painottuneet kirjanpidon virheellisyyksiin.

Yhteisön riskienhallintaa toteutetaan yhteisellä sähköisellä riskienhallintajärjestelmällä, joka koostuu järjestelmästä, jolla vaihdetaan riskeihin liittyvää tietoa (RIF) sekä yhteisistä painopistealueista ja yhteisistä riskien arviointiperusteista ja –malleista. Kullakin valtiolla on oltava oma riskianalyysijärjestelmä, jonka avulla ilmoitustietojen riskianalyysiä tehdään. Suomen tulli on kehittänyt Tullin riskienhallinta- ja tarkastusjärjestelmää (RITA), johon voidaan tallentaa kerättyä riskitietoa ja jonka avulla tehdään riskianalyysiä sekä toteutetaan ja ohjataan eri syistä tehtäviä tarkastustoimenpiteitä.

Yhteisiä riskien arviointiperusteita käytetään mm. tuonnin ja viennin ennakoilmoituksissa, joiden sähköinen menettely käynnistyy koko yhteisön alueella siirtymäajan jälkeen vuoden 2011 alussa. Sähköisesti annetuille ennakoilmoituksille tulee tehdä riskianalyysiä etenkin vaarattomuuteen ja turvallisuuteen liittyen.

Mittari	Lähtötaso 2007	Toteutum a 2008	Toteuma 2009	Välitavoit e 2011	Tavoite 2015	Lähde
<i>Rajatarkastusviranomais ten rajatarkastuksissa tai rajalla paljastamat laittomasti tai puutteellisin edellytyksin maahan pyrkineet ja maassa oleskelleet henkilöt (lkm)</i>						
– puutteelliset maahantuloedelly- tykset, väärin tietojen antaminen, epärehelliset tulot, seksuaalipalvelut, turvallisuusriskit (UlkL 148§)	1907	1775*	1346*	2200	2800	RVL
– rikokset ja rikkomukset (väärennyksrikokset, ulkomaalaislain maassa oleskelua koskevat rikkomukset, luvattomat rajanylittäjät ml. yritykset / rajavalvonta, valtionrajarikokset / rajatarkastukset)	1189	1265	1437	1200	1300	RVL

- laittomasti maahan järjestetyt henkilöt	545			600	700	PTR/KRP
<i>Polisiin, Rajavartiolaitoksen, Maahanmuuttoviraston ja työsuojeluviranomais-ten sisämaan ulkomaalaisvalvonnassa havaitsemat laittomasti maassa oleskelevat tai työskentelevät henkilöt</i> - ulkomaalaislain rikkomukset (lkm/htv)	955/6	1173/		1200/10	1600/12	PTR/KRP
<i>Turvapaikanhakijat</i> - turvapaikkaprosessin aikana kadonneet, % kaikista turvapaikanhakijoista	20,2% kaikista turvapai- kanhaki- joista	n. 20% kaikista turva- paikan hakijoista	n. 20 % kaikista turva- paikan hakijoista	Enintään 20 % kaikista turva- paikan- hakijoista	Enintään 20 % kaikista turva- paikan- hakijoista	Maahan- muutto- virasto
Tullitarkastusten osuvuus (%)	10	5 – 22	4-22	15	20	Tulli
Tullin paljastamat rikokset (lkm)	4652	5590	5906	4700	4700	
Tullin paljastamien rikosten selvitystaso (%)	93	92,5	92,1	92	92	
Tullirikostutkinnan vaikuttavuus (M €)	51	35,95	50,12	51	51	

* Paljastettujen puutteellisten maahantuloedellytysten tason putoaminen johtuu Suomen ja uusien Schengen-maiden välisen rajaliikenteen muuttumisesta sisärajalikenteeksi meriliikenteessä joulukuussa 2007 ja lentoliikenteessä maaliskuussa 2008. Samaan aikaan paljastettujen varsinaisten rikosten määrä kasvoi.

Ihmiskaupan ja siihen rinnastuvan rikollisuuden estäminen (tavoite 6.7)

Tavoitteena on ihmiskaupan ehkäisy ja uhrien auttaminen sekä ihmiskauppaan syyllistyneiden vastuuseen saattaminen.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen kannalta on keskeistä, että **valmiudet tunnistaa ihmiskauppaa paranevat**. Tilastojen perusteella voidaan arvioida, että ihmiskaupan tunnistamista tulee lisätä edelleen. Vuonna 2008 poliisiin tietoon tuli kuusi ihmiskauppajuttua ja kaksi törkeää ihmiskauppajuttua, joista syyttäjän käsiteltäväksi eteni viisi ihmiskauppatapausta eikä yhtään törkeää ihmiskauppatapausta.

Vuonna 2009 asetettiin koulutustyöryhmä ja laadittiin suunnitelma **ihmiskaupan vastaisista koulutus- ja tiedotustoimenpiteistä**.

Tavoitteena on hyödyntää kansainvälisen yhteistyön ja Euroopan unionin viisumipolitiikan ja sen kansallisen toteuttamisen tarjoamia mahdollisuuksien ihmiskaupan torjunnassa. **Ulkomaanedustustoissa toimivat yhdyshenkilöt** ovat jatkaneet toimintaa ihmiskaupan ennaltaehkäisemiseksi. Uusi määräaikainen maahanmuuttoalan yhdyshenkilö aloitti Addis Abebassa kesäkuussa 2009.

Ihmiskaupan estämistä on tehty yhteistyössä **asemapaikalla toimivien Schengen-maiden edustustojen kanssa**. Viisumivollisten maiden kansalaisten osalta ihmiskaupan uhriksi joutuminen on usein voitu pysäyttää jo hakutilanteessa, kun väärinkäytöksiin liittyvät ilmiöt on voitu tunnistaa ajoissa.

Ulkoministeriö asetti helmikuussa 2008 työryhmän, jonka tehtävänä on selvittää ne toimenpiteet, joita Euroopan Neuvoston ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta tehdyn yleissopimuksen ratifiointi edellyttää. Työryhmän määräaika pidennettiin vuoden 2010 loppuun, tarkoituksena on saattaa työ loppuun ensi kesään mennessä.

Ihmiskauppaan ja sen ehkäisyyn liittyviä toimia sisältyy **työvoiman maahanmuuton toimenpideohjelmaan** vuosille 2009–2011 (hyväksytty valtioneuvostossa 5.11.2009) ja toimintaohjelmaan **talousrikollisuuden ja harmaan talouden vähentämiseksi** vuosina 2010–2011 (hyväksytty valtioneuvostossa 17.12.2009). **Ulkomaalaisrekisterilakiin ja verotusmenettelylakiin** tehdyt muutokset tulevat voimaan 1.3.2010. Näiden lakien tavoitteena on tehostaa maahanmuutto- ja veroviranomaisten välistä tiedonvaihtoa.

Viisumivelvollisista maista Suomeen saapuvaan ulkomaalaiseen työvoimaan kohdistuu väärinkäytöksiä kuten alipalkkausta, liikkumisoikeuden ja yhteydenpidon rajoittamista sekä ala-arvoisia asumisolosuhteita. **Lähtömaissa olevien Suomen edustustojen** asiantuntemusta käytetään riskien arvioinnissa entistä enemmän hyväksi väärinkäytösten välttämiseksi.

Vähemmistövaltuutettu aloitti toimintansa **kansallisena ihmiskaupparaporttina** 1.1.2009. Vähemmistövaltuutetun on määrä antaa ensimmäinen ihmiskauppaa käsittelevä raporttinsa eduskunnalle maaliskuussa 2010.

Varsin vahva arvio on, että vain pieni osa Suomessa oleskelevista ihmiskaupan uhreista hakee apua. Tähän voi olla monta syytä, mutta keskeisessä asemassa on auttamisjärjestelmän tunnettavuus ja toimivuus.

Muun muassa vähemmistövaltuutetun toimiston tekemässä selvityksessä ”Lapsen edun toteutuminen turvapaikanhakija- ja pakolaislapsia koskevissa päätöksissä” nostetaan esille turvapaikanhakijoiden Dublin-menettelyyn liittyvät ongelmat lasten osalta. On viitteitä siitä, että ihmiskauppaan liittyviä asioita ei ole aina riittävästi huomioitu Dublin-menettelyssä, minkä seurauksena Suomesta on voitu palauttaa ihmiskaupan uhreja toiseen EU-maahan.

Ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen ja alkuvaiheen tukeen tähtäävää etsivää ja neuvontatyötä tekevien järjestöjen siirtämistä valtionapujärjestelmä piiriin on selvitetty, ja tämän perusteella voidaan arvioida, että asia ei tue etenemään lähivuosina.

Kolmannen sektorin toimijat eivät pysty tekemään etsivää ja neuvontatyötä ilman riittävää rahoitusta. Vuonna 2010 Raha-automaattiyhdistys myönsi rahoitusta **Pro-tukipisteen** työlle ihmiskaupan uhrien auttamiseksi.

Ensi- ja turvakotien liiton ylläpitämät viisi turvakotia ovat osa auttamisjärjestelmää ja ne ottavat vastaan ihmiskaupan uhreja. Joutsenon vastaanottokeskus ja Vähemmistövaltuutetun toimisto ovat kouluttaneet näiden turvakotien henkilöstöä ihmiskaupan uhrien auttamisessa

Rikosuhripäivystyksen henkilöstö on peruskoulutettu tunnistamaan ja tukemaan ihmiskaupan uhreja.

Monika-Naiset liitto lisäsi yleisön ja viranomaisten tietoisuutta tunnistaa ihmiskaupan uhreja koulutuksissaan. Liiton omat työntekijät on perehdytetty tunnistamaan uhreja ja ohjaamaan asiakkaita ihmiskaupan auttamisjärjestelmän piiriin.

Mittari	Lähtötaso 2007	Toteutuma 2008	Toteuma 2009	Välitavoite 2011	Tavoite 2015	Lähde
Ihmiskauppa ja sen kaltaiset rikokset (rikosilmoitusten lkm.)						
- ihmiskauppa ja törkeä ihmiskauppa	3	9	1*	20	30	PTR/KRP
- törkeä paritus	6	7	9	8	10	
- kiskonnantapainen työsyrrjintä	14	14	16	20	25	
- törkeä laittoman maahantulon järjestäminen	14	11	22	70	80	
Ihmiskaupan ja sen kaltaisten rikosten tuomiot	0**	1**	0**	10	15	Sakari-järjestelmä
- ihmiskauppa ja törkeä ihmiskauppa	11**	6**	15**	50	55	
Auttamisjärjestelmän piiriin otetut henkilöt /ehdotetut						
- viranomaisten kautta	9/9	16/16	17/41***	27/35	55/70	Maahanmuuttovirasto
- järjestöjen kautta	9 0	14 2	14/38*** 3/3	20 15	25 25	
Ihmiskaupan uhreille myönnetty						
- harkinta-aika	4	1	1	6	10	Maahanmuuttovirasto
- oleskelulupa	0	0	7	3	5	

* Ihmiskauppa 1, törkeä ihmiskauppa 0

** Ensimmäisessä väliraportissa tiedot oli saatu Oikeusrekisterikeskukselta. Kustannussyistä tietojen lähteenä on siirretty käyttämään syyttäjälaitoksen Sakari-järjestelmää, jonne on tallennettu käräjäoikeuksien ratkaisut. Lukuihin on laskettu mukaan ainoastaan syytteen mukaisesti tuomitut tapaukset. Luvut sisältävät kiskonnantapaisen työsyrrjinnän, törkeän parituksen ja törkeän laittoman maahantulon järjestämisen.

*** Sisältävät viranomaisten lisäksi yksityisen asianajajan suoraan Joutsenon vastaanottokeskukselle esittämät 22 henkilöä (marjanpoimijoita), joita ei otettu auttamisjärjestelmään

Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta (tavoite 6.8)

Tavoitteena on, että järjestäytyneen rikollisuuden ja muun vakavan rikollisuuden edellytykset ja toimintamahdollisuudet vähenevät. Halukkuus rekrytoitua järjestäytyneisiin rikollisryhmiin vähenee. Järjestäytyneen rikollisuuden leviäminen estyy ja vakavan rikollisuuden yhteiskuntaan kohdistuvat haittavaikutukset vähenevät.

Viranomaisten järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan toimintaedellytykset ovat parantuneet. **PTR (poliisi, tulli, rajavartiolaitos) yhteistyötä** koskeva laki ja -asetus astuivat voimaan 1.1.2010. Yksityiskohtaisemmin PTR -viranomaisten yhteistyöstä sovitaan yhteistoimintasopimuksissa, joita ollaan parhaillaan vuoden 2010 alussa laatimassa. PTR -rikostiedustelu ja analyysitoiminnon organisointia ja johtamisjärjestelmiä on uudistettu vastaamaan mm. poliisihallinnon rakenteellisia uudistuksia, mikä parantaa merkittävästi ennalta estävää toimintaa ja analysoidun rikostiedustelutiedon hyödyntämistä sekä rikoshyödyn takaisin saantia. Poliisin kohdetorjuntamääräys on uudistettu eri yksiköiden yhteistoimintaa korostetusti painottaen ja kohdetorjuntamääräykseen liittyvää rahoitusprosessia ollaan uudistamassa entistä paremmin vastaamaan reaaliaikaisen toiminnan vaatimuksia. Esitutkintaviranomaiset ovat osallistuneet lukuisiin kansainvälisiin tutkintaryhmiin ja yhdysmiesverkostoa on laajennettu. Yhteistyötä on tiivistetty rangaistusten täytäntöönpanoviranomaisten kanssa, jotta vankiloissa tapahtuvaa rekrytointia järjestäytyneisiin rikollisryhmiin estettäisiin.

Suomessa tuomittuja ulkomaalaisia rikoksentekejiä siirretään heidän kotivaltionsa suorittamaan tuomiota keskimäärin 6-8 vuosittain.

Valtioneuvosto vahvisti 17.11.2009 järjestyksessä viidennen toimintaohjelman **talousrikollisuuden ja harmaan talouden vähentämiseksi** vuosiksi 2010–2011.

Tullin yksityisen sektorin kanssa ylläpitämää rikostorjunnallista yhteistyötä (**MOU-yhteistyö**) on uudistettu ja sitä on pystytty laajentamaan ja syventämään. Tullilla on erittäin laaja ja toimiva operatiivinen viranomaisverkosto kansainvälisessä yhteistyössä. Lukuisia uusia rikostorjunnallisia tulliyhteistyösopimuksia on saatettu voimaan, minkä lisäksi jo voimassaolevien kansainvälisten sopimusten (erit. Napoli II – yleissopimuksen) käyttö on systemaattista. Tulli on jatkanut Venäjän kanssa tehtävää läheistä rikostorjuntayhteistyötä.

Mittari	Lähtötaso 2007	Toteutuma 2008	Toteuma 2009	Välitavoite 2011	Tavoite 2015	Lähde
Järjestäytyneiden rikollisryhmien lukumäärä	89	89	66	85	Vähemmän kuin 80	Keskusrikospoliisi
Järjestäytyneiden rikollisryhmien jäsenten lukumäärä	1185	1135	948	1100	Vähemmän kuin 1000	Keskusrikospoliisi
EU – kriteerit täyttävien järjestäytyneiden rikollisryhmien jäsenten ja niiden vankilassa olevien jäsenten suhdeluku (%)	14 %	15 %	14,4 %	19 %	20 %	Keskusrikospoliisi ja Rikosseuraamusvirasto
Rikostutkinnassa menettämisseuraamusten ja rikosperusteisten korvausten turvaamiseksi haltuun saatu rikoksella hankittu hyöty €	39 M€	62 M€	52 M€ *	43M€	50M€	Poliisin tulostietojärjestelmä

*Lukuun on laskettu yhteen talous- huume ja muista rikoksista kirjattu rikoshyöty vuonna 2009 päätetyistä jutuista. Talousrikollisuudesta on mahdollista saada selville haltuun saadun omaisuuden euromäärä, muista rikoslajeista ei.

Tietoverkkorikollisuuden ja internetin käyttöön liittyvien riskien torjunta (tavoite 6.9)

Tavoitteena on, että tehokkaan rikostutkinnan varmistamiseksi tietoverkkorikollisuuden torjunnan rajapintoihin liittyvät vastuut ja toimintamallit ovat selkeät, tietoverkkorikosten ja ilmiöiden havainnointikyky hyvä ja ilmoitusaktiivisuus lisääntyy. Tieto- ja viestintätekniiikan kehitys huomioidaan kokonaisvaltaisesti rikostorjunnassa ja rikosvastuun toteuttamisessa.

Tietoverkkorikollisuus on **nopeasti kasvava rikollisuudenala**, jonka kehityksessä mukaan pysyminen asettaa viranomaisille haasteita. Internetissä esiintyvän rikollisuuden torjunnassa on samankaltaisia haasteita kuin muun tietoverkkorikollisuuden torjunnassa.

Tietoverkkorikollisuuden ja internetin käyttöön liittyvien riskien torjunnan tehostamiseksi sisäisen turvallisuuden ohjelmassa päätetyt toimenpiteet ovat **edenneet pääosin hyvin**. Yksi tärkeä syy tähän on koulusurmat, joiden yhteydessä internettiin liittyvät kysymykset ovat olleet vahvasti esillä. Tietoverkkorikollisuus ja internetin käyttöön liittyvät ei-toivotut ilmiöt ovat kuitenkin alueita, joissa kehitys ja muutokset on erittäin nopeita. Viranomaistoiminnan haasteet ovat suuria, ja viranomaisten on vaikea pysyä mukana kehityksessä.

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa ei ole asetettu tavoitteita koskien tietoturvallisuuden kehittämistä laajemmin. Tämä on tärkeää huomata arvioitaessa tavoitteiden toteutumista.

Poliisitoimessa tehtiin vuoden 2009 aikana tietoverkkorikoksien toimivaltuussäännöksiin liittyvä kartoitus, joka on toimitettu esitutkinta-, poliisi- ja pakkokeinolain kokonaisuudistusta selvittäneelle toimikunnalle käsiteltäväksi. Sisäasiainministeriö on asettanut identiteettivarkauksia käsittelevän työryhmän, jonka ehdotus on parhaillaan lausuntokierroksella. Rasisisia rikoksia selvittänyt oikeusministeriön työryhmä luovutti 19.1.2010 loppuraporttinsa, jossa esitetään mm. säännöksiä, joilla voitaisiin paremmin puuttua nettirasismiin.

Internetiin vuorokaudessa ladatun aineiston määrä on valtava eikä sitä voida valvoa vain viranomaisen keinoin. Tietoverkkorikollisuuden torjunnassa on tärkeässä asemassa sivustojen ylläpitäjien vastuullisuus ja moderaattoreiden sekä kansalaisten ilmoitusaktiivisuuden lisääminen. Ilmoitusaktiivisuuden lisäämiseksi poliisi on luonut internetin vihjeilmoitusjärjestelmän, jonka kautta voidaan helposti ilmoittaa poliisille internetissä havainnoiduista rikosepäilyistä. Internet-vihjepalvelu otetaan käyttöön 11.3.2010.

Poliisi on panostanut **verkkovalvontaan**, joka on erilaisiin rikosilmiöihin kohdistuvaa yleisvalvontaa ja tilannekuvan ylläpitämistä. Poliisi on edelläkävijä virtuaalisessa lähipoliisitoiminnassa, jossa on kyse rikosten ennalta ehkäisemisestä kuten ohjauksesta, neuvonnasta, yhteydenpidosta ongelmanuoriin ja tiedottamisesta lakimuutoksiin liittyvistä asioista sekä osallistumisesta keskusteluihin eri yhteisöissä. Poliisin profiilit luovat osaltaan turvallisuuden tunnetta nettiin olemalla näkyvillä virtuaalimaailmassa.

Tietoteknisentutkinnan ja verkkotiedustelun kattavuutta, oikeusvarmuutta ja laatua on tehostettu peruskoulutuksen, hallinnon sisäisen erikoistumisopintojen ja kansainvälisen erikoiskoulutuksen sekä kyseiselle sektorille kohdistettujen **lisävirkojen** kautta. Poliisin pohjoismaisten tietotekniikkarikostyöryhmien kautta taktista ja teknistä menetelmäkehitystä sekä tietojenvaihtoa on lisätty. Yhteistyö tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliiton sekä viestintäviraston Cert - yksikön kanssa on jatkuvaa. Suomessa poliisiviranomaisten ja Internet-operaattoreita edustavan FiCom Oy:n välillä on ollut hyvää yhteistyötä. Muun muassa lapsipornografian estotoimia koskevat käsittelyohjeet ja menettelytapaohjeistus ovat yhteistyössä laadittuja. Poliisin tietosaanti

perustuu lainsäädäntöön, jonka osalta on havaittu merkittäviä puutteita. Näistä on valmisteilla erillinen selvitys.

Suomi osallistuu Euroopan komission Safer Internet –ohjelman puitteissa toteutettavaan EU Kids Online II (2009 - 2011) -tutkimukseen, jolla lisätään tietoisuutta lasten ja nuorten internetin käytöstä, siihen liittyvistä riskeistä sekä turvallisuudesta. Suomen lisäksi tutkimuksessa on mukana 24 maata. Euroopan-laajuista tutkimusprojektia johtaa London School of Economics. Suomessa kansalliseen tutkimusryhmään kuuluu tutkijoita Tampereen yliopistosta ja Jyväskylän yliopistosta. Tutkimusaineisto kerätään keväällä 2010, ja ensimmäisiä tuloksia on odotettavissa syksyllä 2010

Pelastakaa Lapset ylläpitää Nettivihje –palvelua internetin laittomaan aineistoon puuttumiseksi. Internetin käyttäjiltä saatava tieto laitonta aineistoa, erityisesti lasten seksuaalista hyväksikäyttöä esittävää kuvamateriaalia, sisältävistä sivustoista välitetään sekä Keskusrikospoliisille Suomessa, että kansainvälisen INHOPE järjestön ja sen koordinoiman Hotline -verkoston avulla siihen maahan, jossa lainsäädännön puitteissa asiaan pystytään parhaiten puuttumaan. Verkosto mahdollistaa laitonta aineistoa koskevan tiedon mahdollisimman nopean välittämisen aineistoa ylläpitävän maan viranomaisille sekä muille relevanteille tahoille aineiston poistamiseksi sen alkulähteellä, sekä tarvittavien viranomaistoimenpiteiden käynnistämiseksi. Verkostoon kuuluu 35 Hotlinea 31 eri maassa.

Pelastakaa Lasten Nettivihje vastaanotti internetin käyttäjiltä viime vuonna 3228 vihjettä. Vihjeenä ilmoitetuista sivuista 29 %:n arvioitiin sisältävän laitonta aineistoa. Laittomaksi arvioitu aineisto koski lähes poikkeuksetta lasten seksuaalista hyväksikäyttöä esittävää kuvamateriaalia, jossa alle teini-ikäisten ja myös aivan pienten lasten osuus on yhä selkeämpi. Osa sivustoista oli jo poistettu tai niiden sisältö ei ollut laitonta.

Mannerheimin lastensuojeluliitto toteuttaa yhdessä Pelastakaa Lapset ry:n ja Viestintäviraston kanssa EU:n rahoittamaa FIAS (Finnish Internet Awareness and Safety) -hanketta, jossa MLL kehittää Helpline-toimintoa osana MLL:n auttavia puhelin- ja nettipalveluja.

Tulli on rekrytoinut, varustanut ja kouluttanut seitsemän päätoimista elektronisen todisteaineiston teknistä tutkijaa. Näiden teknisten tutkijoiden avulla tulli pystyy hyödyntämään aiempaa tehokkaammin rikosasioissa tavattavaa todistemateriaalia, mikä nopeuttaa rikosprosessia esitutinnan osalta ja lisää oikeusvarmuutta todisteena käsiteltäväksi tulevien aineistojen osalta.

Mittari	Lähtötaso 2007	Toteutuma 2008	Toteuma 2009	Välitavoite 2011	Tavoite 2015	Lähde
Poliisin tietoon tulleiden tietoverkkorikollisuuteen liittyvien rikosten määrän kehitys ⁵	451	465	496	525	600	Poliisin tulostietojärjestelmä
CERT- FI:n tietoon tulleiden tietoturvaloukkausten ja uhkien lukumäärä	2191	3133	2515	2500	2900	Viestintävirasto CERT-FI- yksikkö
Poliisin tietoon tulleiden tietoverkkorikollisuuteen liittyvien rikosten selvitysprosentit ⁶	47 %	48 %	49 %	48 %	50 %	Poliisin tulostietojärjestelmä
Suomalaisissa tietoverkoissa havaittujen haittaohjelmatartuntojen määrä suhteutettuna laajakaistaliittymien lukumäärään (indeksi)	100	69	219	90	75	Viestintävirasto CERT-FI-yksikkö

Terrorismin torjunta, ääriliikkeiden laittoman toiminnan ehkäisy ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisy (tavoite 6.10)

Tavoitteena on, että edellytykset, mahdollisuudet ja motivaatio harjoittaa terrorismia ja sitä tukevaa toimintaa heikkenevät. Kehitys väkivaltaiseen radikalisoitumiseen estyy ja ääriliikkeiden laittomaan toimintaan puututaan tehokkaasti.

Kansallinen terrorismin torjunnan strategian valmistelu on käynnissä ja strategia valmistuu keväällä 2010. Strategia sisältää strategiset linjaukset, joiden pohjalta ehdotetaan toteutettavaksi eri viranomaisille vastuutettuja toimenpiteitä. Toimenpiteet liittyvät väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisemiseen, terroritekojen

⁵ Mittari sisältää seuraavat rikosnimikkeet RL 38:7 lievä tietoliikenteen häirintä, RL 38:1 salassapitorikos, RL 38:2 salassapitorikkomus, RL 38:8b suojauspuukujärjestelmärikos, RL 38:7a tietojärjestelmän häirintä, RL 38:5 tietoliikenteen häirintä, RL 38:8 tietomurto, RL 38:3 tietomurron yritys, RL 38:6 törkeä tietoliikenteen häirintä, RL 38:4 törkeä viestintäsalaisuuden loukkaus, RL 38: 3 viestintäsalaisuuden loukkauksen yritys ja RL 38:3 viestintäsalaisuuden loukkaus.

⁶ Mittari sisältää seuraavat rikosnimikkeet RL 38:7 lievä tietoliikenteen häirintä, RL 38:1 salassapitorikos, RL 38:2 salassapitorikkomus, RL 38:8b suojauspuukujärjestelmärikos, RL 38:7a tietojärjestelmän häirintä, RL 38:5 tietoliikenteen häirintä, RL 38:8 tietomurto, RL 38:3 tietomurron yritys, RL 38:6 törkeä tietoliikenteen häirintä, RL 38:4 törkeä viestintäsalaisuuden loukkaus, RL 38: 3 viestintäsalaisuuden loukkauksen yritys ja RL 38:3 viestintäsalaisuuden loukkaus

paljastamiseen ja estämiseen, yhteiskunnan suojaamiseen sekä varautumiseen ja seurausten hallintaan.

Strategiassa käsitellään myös **kansainvälisestä terrorismin torjunnan yhteistyötä**. Suomen ulkoasiainhallinto on toiminut aktiivisesti ml. edustustoverkostonsa kautta kansainvälisissä järjestöissä ja kahdenvälisesti tavoitteena väkivaltaisen radikalisoitumisen ennaltaehkäiseminen, ääriliikkeiden tunnistaminen ja niiden väkivaltaisen toiminnan torjuminen.

Etnisten suhteiden neuvottelukunta on asetettu uudelle toimikaudelle ja se toimii sekä valtakunnallisesti että alueellisesti. Uskontojen ja kulttuurien välinen vuoropuhelu -työryhmän toimii neuvottelukunnan rakenteissa. Poliisitoimessa valmistellaan poliisin ja maahanmuuttajien neuvottelukunnan asettamista.

Haasteena on jatkossa edelleen kehittää viranomaisten yhteistyönä ja yhdessä järjestöjen kanssa toimintaa, jonka avulla voidaan kohdentaa erityistä tukea **haavoittuville ryhmille**, jotka syrjäytymisen ja vaikutuskanavien puutteen vuoksi saattavat kokea osattomuutta suomalaisesta yhteiskunnasta.

Tulli otti vuoden 2009 aikana vastuu Suomen kansallisena PSI-yhteyspisteenä toimimisesta. PSI-aloitteen tavoitteena on joukkotuhoaseiden leviämisen estäminen.

Mittari	Lähtötaso 2007	Toteutuma 2008	Toteuma 2009	Välitavoite 2011	Tavoite 2015	Lähde
Suomessa toimivien Euroopan unionin neuvoston yhteisen kannan 2001/931/YUTP mukaiset tunnistetut terroristiorganisaatiot	0	0	0	0	0	Suojelupoliisi
Rikoslain mukaisten terrorismirikosten lukumäärä Suomessa	0	0	0	0	0	Suojelupoliisi

Koulusurmien johdosta päätetyt toimet

Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmä täydensi sisäisen turvallisuuden ohjelmaa Jokelan ja Kauhajoen koulusurmien johdosta. Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän kokouksessa 26.11.2009 todettiin, että toimenpiteet ovat edenneet

ministeriryhmän päätöksen mukaisesti. Seuraavan kerran koulusurmien johdosta toteutettujen toimenpiteiden tilannetta tarkastellaan vuoden 2010 lopulla.

Viranomaisten nuorisolle suunnattuja verkkopalveluja on kehitetty ja laajennettu. Nettinuorisotyötä on kehitetty laajasti vuoden 2009 aikana. Toimintaa toteuttaa 70 nuorisotyöntekijää 24 kaupungissa. Netissä tavoitettavissa olevien poliisien määrää on lisätty ja poliisilla on oma sivusto Facebookissa.

Käynnissä on valmistelu hallituksen **esitykseksi nuorisolain muuttamiseksi**. Lakiin esitetään säännökset viranomaisten monialaisesta yhteistyöstä sekä etsivän nuorisotyön toteuttamisesta kunnissa.

Koulusurmiin liittyen asetettiin tavoitteeksi **viranomaisten välisen tiedonvaihdon tehostaminen ja mahdollisten esteiden poistaminen**. Tähän liittyen on toteutettu useita toimia. Oppilas- ja opiskelijahuollon kysymyksiä selvittäneen työryhmän muistio luovutettiin 22.9.2009. Oppilas- ja opiskeluhuollon lainsäädännön valmistelu käynnistetään opetusministeriössä. Tässä yhteydessä otetaan kantaa myös tiedonvaihtoon liittyviin kysymyksiin. Tiedonvaihdon kehittämistarpeet on otettu huomioon lainsäädäntöä kehitettäessä. Hallituksen esitykseen laiksi ampuma-aselain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta on ehdotettu lisättäväksi uusi 97 a §, jonka mukaan asevelvollisuusrekisteristä voidaan salassapitovelvollisuuden estämättä antaa välttämättömiä tietoja ampuma-aselaisissa tarkoitettun luvan hakijan tai haltijan sopivuuden arviointia varten asevelvollisen palveluksesta ja palveluskelpoisuudesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut ohjeet 1.6.2009 mielenterveystyötä tekeville tahoille psykiatristen terveystietojen luovuttamisesta puolustusvoimille kutsuntaikäisistä asevelvollisista.

Sisäasiainministeriö asetti joulukuussa 2009 **poikkihallinnollisen työryhmän selvittämään poliisin tiedonsaantioikeuteen** liittyviä ongelmia ja valmistelemaan tarvittavat kehittämisehdotukset. Tiedonvaihtoon liittyvä ohjeistus on edelleen monelta osin puutteellista.

Nettivalvontaa on tehostettu. Sisäasiainministeriön poliisiosasto osoitti 881 000 euroa internetin seurannan järjestämiseksi. Rahoituksella on rekrytoitu uusia henkilöitä poliisihallintoon seuraavasti: KRP 7, Supo 2, Helsingin poliisilaitos 1. Valtakunnallinen nettivihjejärjestelmä otetaan käyttöön 1.3.2010. Vihjetietojärjestelmän valmistelun yhteydessä siihen integroidaan jo valmisteluvaiheessa salassapito- ja tietosuojasäännökset. Poliisi on aloittanut yhteistyö Ficom ry:n ja liikenne- ja

viestintäministeriön kanssa menettelytapaohjeistuksen laatimiseksi Internet - palveluntarjoajille verkossa havaittujen rikosepäilyjen ilmoittamiseksi poliisille.

FiCom on osallistunut aktiivisesti viestintäministeri Suvi Lindenin asettaman lasten ja nuorten mediafoorumin toimintaan. Mediafoorumin tavoitteena on edistää nuorten mediavalmiuksia ja -lukutaitoa sekä kehittää media- ja internetyhteisöjen omaa itsesääntelyä. Tavoitteena on myös vähentää median ja internetin haitallisista sisällöistä lapsille ja nuorille aiheutuvia riskejä ja haittoja. Mediafoorumin tavoitteet ovat pitkälti yhteneväiset tämän sisäisen turvallisuuden toimenpiteen kanssa.

Paikallisen turvallisuussuunnittelun kehittäminen on toteutettu ottaen huomioon mm. **riskikohteiden turvallisuuden varmistaminen alueella ja ARTU -työkalun** tehostettu käyttöönotto. Riskikohteiden arviointi on otettu osaksi paikallista turvallisuussuunnittelua joillakin alueilla. Kauppakeskus Sellon tapahtumat vuoden 2009 viimeisenä päivänä toivat asian uudelleen esille ja valmisteluun. Artun käyttöönotto on laajentunut ja sen käyttöä edistetään monella tavalla.

Turvallisuustaitojen opettamiseen osana peruskoulutusta nykyistä kattavammin liittyviä kysymyksiä on pohdittu työryhmässä, joka jätti väliraporttinsa vuoden 2009 lopussa.

Oppilaitosten turvallisuustyöryhmä ja koulujen turvallisuuden parantamista pohtinut työryhmä ovat julkaisseet raporttinsa ja työn jalkauttaminen on alkamassa. Pelastusopisto on kouluttanut riskienhallintaa erityiskurssein ja osana varautumiskoulutusta. **Poliisikoulutukseen** on sisällytetty hätäsuunnitelman toimintamallin menettelyjen ja taktiikoiden opetus. Poliisin ylijohdo on kerännyt poliisihallintoa koskevat tiedot koulutukseen osallistuneista. Tavoitteena on, että kaikki poliisit saavat kyseisen koulutuksen. Poliisin tutkintokoulutuksen sisällöt kartoitetaan vuoden 2010 aikana. Samassa yhteydessä arvioidaan myös sisäisen turvallisuuden ohjelman painopisteiden toteutuminen koulutuksessa

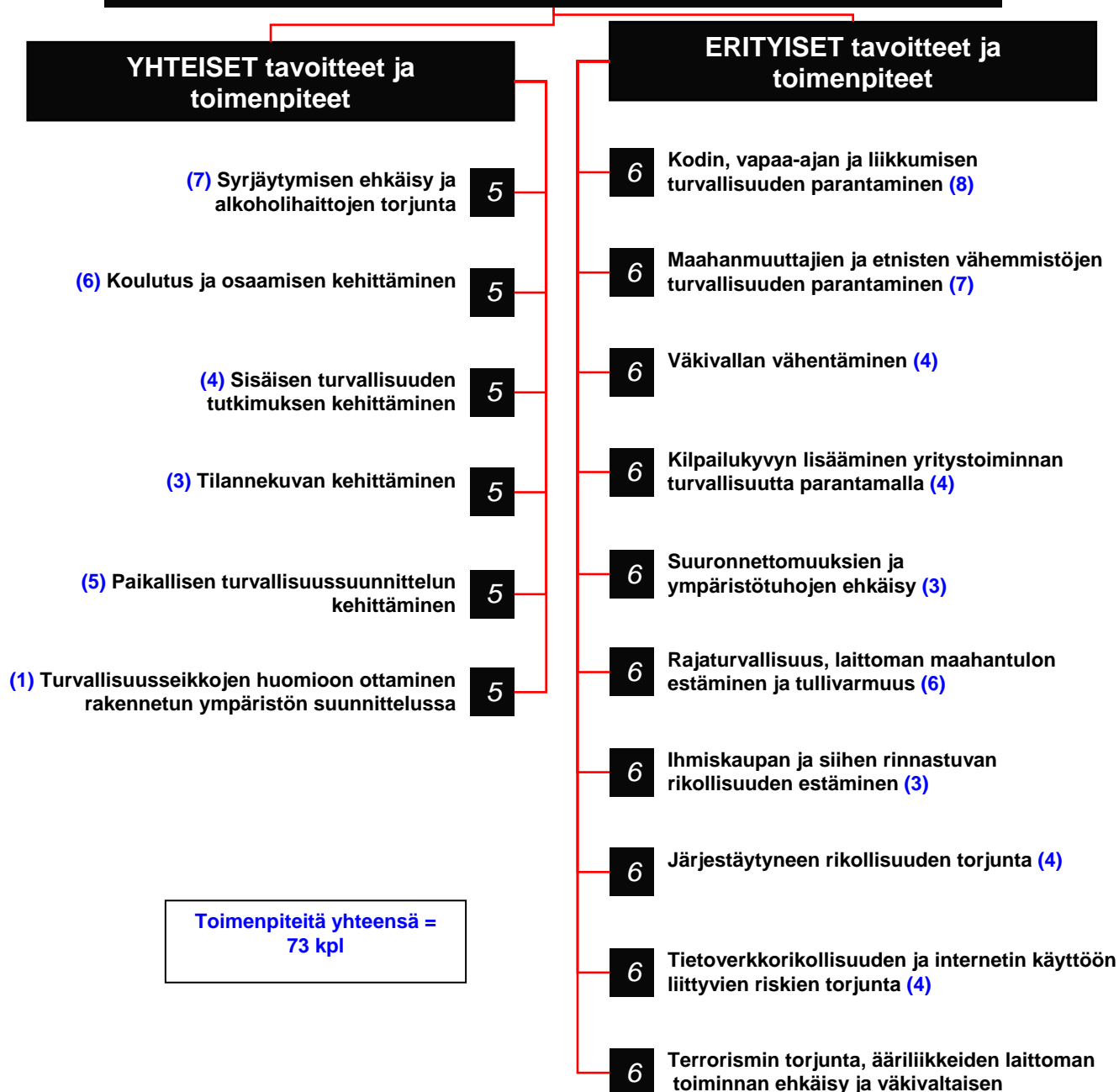
Nimikkopoliisin nimeäminen jokaiselle koululle on toteutettu lähes kattavasti. Pelastustoimi nimeää kouluille nimikkopalomiehen tiedonkulun varmistamiseksi.

Viharikoksiin liittyvien kysymysten tarkastelu samassa yhteydessä rasismirikosten kanssa on toteutettu vuoden 2009 aikana.

Yhteistyötä median kanssa kriisiviestintätilanteissa kehitettiin yhteisessä seminaarissa vuonna 2009.

2 OHJELMASSA PÄÄTETTYJEN TOIMENPITEIDEN TILANNE VUONNA 2009

SISÄISEN TURVALLISUUDEN OHJELMA SUOMI – Euroopan turvallisin maa vuonna 2015

SISÄISEN TURVALLISUUDEN OHJELMA SUOMI – Euroopan turvallisin maa vuonna 2015

PÄIVITYKSET

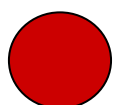
1

Sisäisen turvallisuuden
ministeriryhmä 5.11.2008

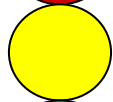
2

Sisäisen turvallisuuden
ministeriryhmä 29.4.2009

Toimenpiteiden tilanne havainnollistettu seuraavilla sivuilla alla olevien liikennevalojen mukaisesti:

Punainen = Toimenpiteitä ei aloitettu

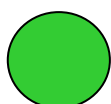

Keltainen = Toimenpiteet käynnistetty

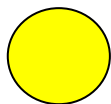

Vihreä = Valmis

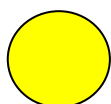
5.1 Syrjäytymisen ehkäisy ja alkoholihaittojen torjunta

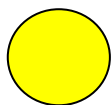
tp 1 **Nostetaan alkoholiveroa.**
Valtiovarainministeriö / 2008-2011

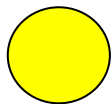
tp 2 **Laajennetaan turvallisuusalan toimijoiden osallistumista monialaiseen varhaisen puuttumisen toimintaan.**
Sisäasiainministeriö / 2008-2011

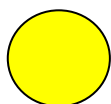
tp 3 **Painotetaan terveyshaittojen rinnalla päihteiden käyttöön liittyviä tapaturma- ja muita riskejä.**
Sosiaali- ja terveysministeriö / 2008-2011

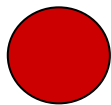
tp 4 **Päihdetapaturmien merkitys turvallisuuden riskitekijänä otetaan huomioon eri ammattiryhmien perehdyttämisessä.**
Sosiaali- ja terveysministeriö / 2008-2011

tp 5 **Tuetaan yhteisöllisyyttä lisäämällä viranomaisten ja järjestöjen välistä yhteistoimintaa, edistämällä kylätoimintaa ja uusia palvelujen tuottamismuotoja.**
Sisäasiainministeriö / 2008-2015

tp 6 **Kehitetään 8nuorten työpajatoimintaa koko maan kattavaksi.**
Opetusministeriö / 2008-2011

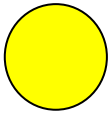

tp 7 **Luodaan edellytyksiä kansalaisjärjestöjen toiminnalle nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä.**
Järjestöt / 2008-2011

5.2 Koulutus ja osaamisen kehittäminen

	tp 1	Suoritetaan osana peruskoulutusta turvallisuuskortti. Sisäasiainministeriö, Opetushallitus / "valmistelu 2009, toteutus 2010-2014"
	tp 2	kohta 1 Perustutkintoihin (poliisi, sosiaalityö, terveydenhuolto, oikeussektori, varhaiskasvatus-, nuoriso- ja opetustoimi) sisällytetään tietoa väkivaltailmiöstä ja siihen puutumisesta. Opetushallitus / "suunnittelu 2009, toteutus 2011"
		kohta 2 Parannetaan valmiuksia tunnistaa kunniaan liittyvää väkivaltaa. Sisäasiainministeriö / 2008-2011
		kohta 3 Tehostetaan tyttöjen ympärileikkausten ennaltaehkäisyä. Sosiaali- ja terveysministeriö / pysyvä
		kohta 4 Järjestetään täydennyskoulutusta alueellisesti siten, että mukana ovat kaikki väkivallan uhrin kanssa tekemisiin joutuvat viranomais- ja järjestötahot. Sosiaali- ja terveysministeriö / 2008-2011
		kohta 5 Parannetaan lasten valmiuksia suojata itseään nettigroomingilta. Sosiaali- ja terveysministeriö / 2008-2011
		kohta 6 Laaditaan kansallinen lapsiin kohdistuvan kuritusväkivallan vastainen laaja-alainen valistusohjelma. Sosiaali- ja terveysministeriö / 2009
	tp 3	Opiskelijat saavat kokonaisnäemyksen ja perusvalmiudet huolehtia turvallisuuden edistämisestä ja turvallisuussuunnittelusta ammatissaan. Sosiaali- ja terveysministeriö / "esitys 2009, muutokset 2010-2014"
	tp 4	Liikennekasvatuksen asemaa perusopetuksessa vahvistetaan... Liikenne- ja viestintäministeriö / 2010-2014
	tp 5	Selvitetään sisäisen turvallisuuden toimijoiden oppilaitosten koulutussisällön yhteensopivuus ja yhteiskoulutusjaksojen mahdollisuudet suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen torjunnan kannalta. Sisäasiainministeriö / 2009
	tp 6	Laaditaan turvallisuusharjoituksille yhteinen kansallinen ohjelma. Sisäasiainministeriö / 2009

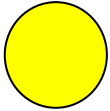
5.3 Sisäisen turvallisuuden tutkimuksen kehittäminen

tp 1

Väkivallan osoitinjärjestelmät, pysyvästi rahoitetut ja säännöllisesti toteutetut uhritutkimukset.

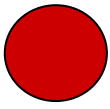
Oikeusministeriö / "2009, jonka jälkeen pysyvä"

tp 2

Avohoidon tilastointiin liitetään tapaturmien ja väkivallan seuranta.

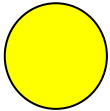
Sosiaali- ja terveysministeriö / 2008

tp 3

Tutkimus talousrikosten ja ympäristörikosten ilmaisaattamiseen, rikostutkintaan ja syyttämisen- ja rangaistuskäytäntöihin liittyvistä ongelmista.

Sisäasiainministeriö / 2009

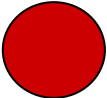
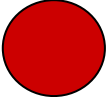
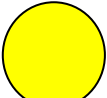

tp 4

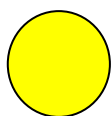
Nostetaan turvallisuustutkimuksen taso kilpailijamaiden tasolle toteuttamalla tutkimusohjelma yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa.

Sisäasiainministeriö / 2013

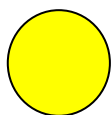
5.4 Tilannekuvan kehittäminen

	tp 1	Aluehallintoon luodaan poikkihallinnollinen tilannekuvajärjestelmä, joka toimii yhteistyössä keskushallinnon tilannekuvajärjestelmän kanssa. <i>Valtioneuvoston kanslia / 2009 lukien</i>
	tp 2	Alue- ja paikallishallinnon ennakoivan tilannekuvan muodostamista tuetaan ainakin kahdesti vuodessa koottavalla valtakunnallisella teemaluonteiselle tilannekuvakatsauksella. <i>Valtioneuvoston kanslia / "tilannekuva helmi- ja syyskuussa, muulloin tarvittaessa"</i>
	tp 3	Parannetaan elinkeinoelämän ja yritysten edellytyksiä varautua häiriötilanteisiin ja lisätään niiden kriisivalmiutta laatimalla vaikeita häiriö- ja onnettomuusuhkia arvioiva tilannekuva yritysten käyttöön. <i>Valtioneuvoston kanslia / "tilannekuva helmi- ja syyskuussa, muulloin tarvittaessa"</i>

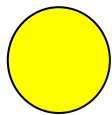
5.5 Paikallisen turvallisuussuunnittelun kehittäminen

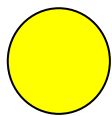
tp 1 Paikalliset turvallisuussuunnitelmat, valmiina vuoden 2010 lopussa, järjestöt ja elinkeinoelämä mukaan, painopisteet väkivallan ja tapaturmien määrän vähentäminen, alkoholihaittojen torjunta. Maahanmuuttajien asiat.
Sisäasiainministeriö / 2012

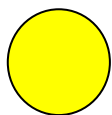
tp 2 Varmistetaan poikkihallinnollisen sisäisen turvallisuuden yhteistyön jatkuvuus uudessa aluehallinnossa.
Sisäasiainministeriö / 2010

tp 3 Kyläsuunnitelmiin liitetään kylien turvallisuussuunnitelmat.
Sisäasiainministeriö / 2008-2011

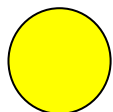

tp 4 Varmistetaan harvaan asuttujen alueiden turvallisuuspalvelut.
Sisäasiainministeriö / 2011

tp 5 Sopimuspalokuntien toimintaedellytysten parantaminen otetaan huomioon pelastuslain uudistamisen yhteydessä.
Sisäasiainministeriö / 2010

5.6 Turvallisuusseikkojen huomioon ottaminen rakennetun ympäristön suunnittelussa

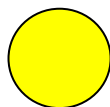

tp 1

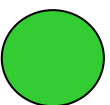
Laaditaan turvallisuusseikkoja yhdyskuntasuunnittelussa käsittelevä manuaali, jonka pohjalta laaditaan verkkosivusto ja järjestetään koulutusta ja tiedotusta.

Ympäristöministeriö / "manuaali 2009, www 2010, suunnitelma & toteutus 2011-2012"

6.1 Kodin, vapaa-ajan ja liikkumisen turvallisuuden parantaminen

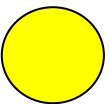
tp 1 Tapaturmien ehkäisylle määritellään työtä ohjaavat tavoitteet, sekä yhdenmukaiset toimintaperiaatteet ja toimintatavat.
Sosiaali- ja terveysministeriö / 2009

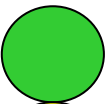
tp 2 Lisätään alueellisten pelastuslaitosten tiedonvaihtoa THL:n kanssa kanssa.
Sisäasiainministeriö / 2008-2009

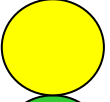
tp 3 Turvallisuusasioiden käsittely sisällytetään koulujen ja päiväkotien työhön.
Sosiaali- ja terveysministeriö / "malli 2008, toteutus 2008-"

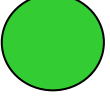
tp 4 Panostetaan kohtaamis- ja suistumisonnettomuuksien sekä rattijuopumusten torjumiseen. Edistetään alkolukon vapaaehtoista käyttöä. Rauhoitetaan taajamien liikennettä.
Liikenne- ja viestintäministeriö / 2011

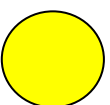
tp 5 Vähennetään jalankulkijoiden liukastumisia.
Liikenne- ja viestintäministeriö / pysyvä

tp 6 Taataan koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn voimavarat.
Sosiaali- ja terveysministeriö / 2010

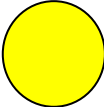
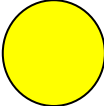
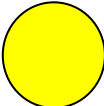
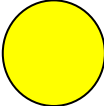
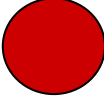

tp 7 Laajennetaan kotitalousvähennyksen käyttöä asumisen turvallisuuden parantamiseksi.
Valtiovarainministeriö / 2009

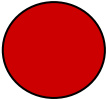
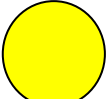
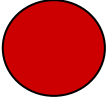
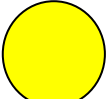
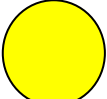
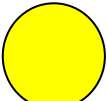

tp 8 Suojataan hoito- ja hoivalaitokset automaattisella sammutuslaitteistolla
Sisäasiainministeriö / 2015

6.2 Maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuuden parantaminen

	tp 1	Tarjotaan kattavammin tietoa Suomen lainsäädännöstä ja palvelujärjestelmästä. Vahvistetaan kansalaisjärjestöjen asemaa tuki- ja neuvontapalveluissa. Toteutetaan asiakaskerroin. Sisäasiainministeriö / 2009
	tp 2	Huolehditaan oleskelulupien tehokkaasta ja oikeudenmukaisesta käsittelystä. Nopeutetaan oleskelulupa- ja kansalaisuushakemusten käsittelyaikoja. Sisäasiainministeriö / <i>pysyvä</i>
	tp 3	Otetaan etnisten vähemmistöjen turvallisuuskysymykset osaksi suunnittelujärjestelmää ja lisätään etnisten vähemmistöjen osallisuutta suunnittelussa. Yhdenvertaisuussuunnitelmat kattavasti. Kannustetaan kaikkia kuntia laatimaan kotouttamisohjelmat. Sisäasiainministeriö / <i>pysyvä</i>
	tp 4	Edistetään etnisten vähemmistöjen edustajien rekrytointia julkisen sektorin tehtäviin. Annettu valtion työmarkkinalaitoksen ohje 26.1.2009 VM 1/01/2009. Valtiovarainministeriö / Sisäasiainministeriö / 2008-2010
	tp 5	Tehokas puuttuminen rasistisiin rikoksiin ja internetissä esiintyviin rasistisiin viesteihin rikosoikeudellisin keinoin. Oikeusministeriö / 2009
	tp 6	Varmistetaan, että viranomaisilla on riittävät keinot puuttua etnisten vähemmistöjen turvallisuutta uhkaaviin tilanteisiin, joissa on kulttuurista johtuvia erityispiirteitä. Sisäasiainministeriö / 2009
	tp 7	Selvitetään vähemmistöuskontojen opetuksen kokonaistilanne. Opetushallitus / 2010

6.3 Väkivallan vähentäminen

	tp 1	a	Lisätään turvataitokasvatusta lapsille ja nuorille. Opetushallitus / 2011
		b	Kehitetään Lastentalo-toimintamalli. Sosiaali- ja terveysministeriö / 2010
		c	Tehdään laaja kuolemansyyselvitys alle 2-vuotiaina, joko väkivallan tai mahdollisen tapaturman uhrina epäselvissä olosuhteissa kuolleille lapsille. Sosiaali- ja terveysministeriö / <i>pysyvä</i>
	tp 2		Valtakunnallistetaan turvakoti- ja rikosuhripäivystyksen toiminta. Rikosuhripäivystyksen osalta Oikeusministeriö / 2015
	tp 3		Kriminalisoidaan lasten houkuttelemisen tapaamiseen seksuaalisessa hyväksikäyttötarkoituksessa ja varmistetaan lainsäädännön toimeenpano. Oikeusministeriö / <i>"kriminalisointi 2009, toimeenpanon arviointi 2010"</i>
	tp 4		Vahvistetaan lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn resursseja ja koordinaatiota. Sosiaali- ja terveysministeriö / 2010

6.4 Kilpailukyvyn lisääminen yritystoiminnan turvallisuutta parantamalla

	tp 1	Päivitetään yritysten pelastussuunnitelmat ja täydennetään niitä kattavasti rikosturvallisuussuunnitelmilla. Lisätään viranomaisten yhteistyötä yrityksiin kohdistuvassa tarkastustoiminnassa. Toteutus pelastuslain uudistuksen yhteydessä. Sisäasiainministeriö / 2010
	tp 2	Luodaan yhteinen yritysturvallisuuskriteeristö. Puolustusministeriö / 2009
	tp 3	Edistetään yritysten turvallisuuskulttuuria toteuttamalla turvallisuusportaali, josta saadaan tietoa "yhden luukun" periaatteella. Sisäasiainministeriö / "1. vaihe 2009, 2. vaihe 2010, 3. vaihe 2015"
	tp 4	Selvitetään tarve perustaa kansallinen tietoliikenneturvallisuusviranomainen. Liikenne- ja viestintäministeriö / 2009

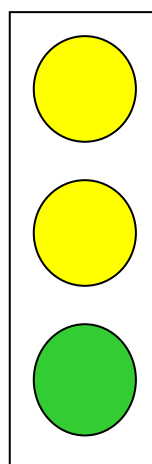
6.5 Suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen ehkäisy

	tp 1 a	Olemassa olevan öljytorjuntakaluston valmiutta parannetaan. Merelliset toimijat -yhteistyöryhmä (METO) / 2009
	b	Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntavalmiutta parannetaan rakenteilla olevalla monitoimialuksella. Ympäristöministeriö / 2015 mennessä
	c	Tiivistetään öljytorjuntayhteistyötä ympäristöministeriön, sisäasiainministeriön ja puolustusministeriön välillä. Ympäristöministeriö / 2009
	d	Perustetaan öljytorjuntavarikkojärjestelmä ja varmistetaan öljytorjunnan toimintaketju avomereltä mantereelle. Ympäristöministeriö / 2009
	e	Selvitetään vaarallisten aineiden onnettomuuksien korvausjärjestelmä. Ympäristöministeriö / 2011
	tp 2 a	Selvitetään ja varmistetaan alue- ja paikallistason viranomaisten johtamis-, tilannekuva- ja viestijärjestelmien yhteensopivuus. Sisäasiainministeriö / 2009-2015
	b	Lisätään viranomaisten ja järjestöjen yhteistoimintaa erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Sisäasiainministeriö / 2015
	tp 3 a	Laaditaan viranomaisten välinen suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen yhteinen riskianalyysi. Sisäasiainministeriö / 2010
	b	Lisätään järjestöjen voimavarojen hyödyntämistä ja asiantuntemuksen käyttöä suuronnettomuusuhkien arvioinnissa. Sisäasiainministeriö / 2010
	c	Osana valtioneuvoston tilannekuvaa kehitetään luonnononnettomuuksista varoittamiseen liittyvä osio. Ilmatieteen laitos / 2010

6.6 Rajaturvallisuus, laittoman maahantulon estäminen ja tullivarmuus

	tp 1	Kehitetään operatiivista yhteistyötä laittoman maahantulon ja ihmiskaupan torjumiseksi. Sisäasiainministeriö / 2011
	tp 2	Kehitetään rajavalvonnan, rajatarkastusten ja tullitarkastusten menetelmiä ja tekniikkaa sekä rajanylitysliikenteen sujuvuutta. Sisäasiainministeriö / 2015
	tp 3	Kompensoidaan rajatarkastustoiminnan lopettamisesta johtuvia seurauksia. Sisäasiainministeriö / 2011
	tp 4	Tehostetaan globaalin laittoman maahantulon torjuntaa laatimalla laittoman maahantulon vastainen toimintasuunnitelma. Sisäasiainministeriö / 2009
	tp 5	Lisätään ja laajennetaan ulkomaalaisasioihin liittyvää yhteistoimin järjestettyä koulutusta sekä asetetaan ohjausryhmä ohjaamaan koulutusta. Sisäasiainministeriö / 2011
	tp 6	Tarkistetaan lainsäädännön puutteet, jotka estävät viranomaisia puuttumasta tilanteisiin, joissa tullille on annettu tuonnin, viennin tai kauttakulkuliikenteen yhteydessä vääriä tietoja. Oikeusministeriö / 2009

6.7 Ihmiskaupan ja siihen rinnastuvan rikollisuuden estäminen

tp 1

Lisätään tietoisuutta ihmiskaupasta sen ennaltaehkäisemiseksi.

Sisäasiainministeriö / 2011

tp 2

Selkiytetään ihmiskaupan ja sen kaltaisten rikosten määrittelyä.

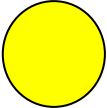
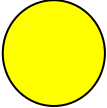
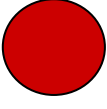
Sisäasiainministeriö / 2010

tp 3

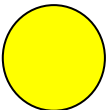
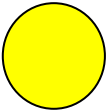

Kehitetään ihmiskauppatilanteen raportointia ja seurantaa.

Sisäasiainministeriö / 2009

6.8 Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta

	tp 1	Tehostetaan kansallista ja kansainvälistä viranomaisyhteistyötä järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa. <i>Sisäasiainministeriö / 2008 eteenpäin pysyvä</i>
	tp 2	Lisätään sektorikohtaista yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa laatimalla teemakohtaiset tilannekatsaukset kerran vuodessa. <i>Sisäasiainministeriö / kartoitus ja toimenpidesuosituksset 2009, toimeenpano 2009 eteenpäin</i>
	tp 3	Talousrikostorjunnan tehostamiseksi vakinaistetaan viranomaisyhteistyökeskuksen (VIRKE) toiminta. <i>Sisäasiainministeriö / 2011</i>
	tp 4	Rikosprosessiin osallistuvia suojellaan perustamalla henkilöturvallisuusyksikkö. <i>Sisäasiainministeriö / 2009</i>

6.9 Tietoverkkorikollisuuden ja internetin käyttöön liittyvien riskien torjunta

	tp 1	Tietoverkkorikoksia koskeva lainsäädäntö tarkistetaan ja varmistetaan viranomaisten riittävät ja ajantasaiset tutkintakeinot sekä uusien rikosmuotojen kriminalisointi ja sivustojen ylläpitäjien vastuu. Sisäasiainministeriö / "lainsäädäntöselvitys 2009, hankkeiden toteutus 2011"
	tp 2	Poliisin resursseja tietoverkkorikollisuuden torjunnassa ja tutkinnassa vahvistetaan. Sisäasiainministeriö / 2009
	tp 3	Lisätään ilmoitusaktiivisuutta tarjoamalla keskitetty palvelujärjestelmä, jonka kautta voidaan helposti tehdä ilmoituksia. Sisäasiainministeriö / palvelut ja prosessit 2009
	tp 4	Tietoverkkorikollisuuden torjuntaedellytykset turvataan ja viranomaisten osaamista kehitetään sisällyttämällä lainvalvontaviranomaisten perus- ja jatkokoulutukseen tietotekniikkarikoksia käsitteleviä opintoja. Sisäasiainministeriö / 2010

6.10 Terrorismin torjunta, ääriliikkeiden laittoman toiminnan ehkäisy ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisy

	tp 1	Kartoitetaan laajasti eri viranomaisten mahdollisuudet ja keinot tukea terrorismin torjunnan kansallisia vastuutahoja. <i>Sisäasiainministeriö / "strategia valmiina 2009, toimeenpano tämän jälkeen"</i>
	tp 2	Selvitetään väkivaltaisen radikalisoitumisen syntyyn vaikuttavat tekijät ja torjunnan nykytila, järjestetään viranomaiskoulutus ja viranomaisten välinen laaja-alainen yhteistyö. <i>Sisäasiainministeriö / "käynnistäminen 2008, toimenpideohjelma valmis 2009"</i>
	tp 3	Luodaan yhteistyörakenteet kansalaisyhteiskunnan kanssa väkivaltaisen radikalisoitumisen torjumiseksi. <i>Sisäasiainministeriö / 2009</i>
	tp 4	Järjestetään radikalisoitumista ja terrorismia koskeva tutkimustoiminta. <i>Sisäasiainministeriö / 2009</i>

3 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kohti tavoitteita edetään mutta myös haasteet kasvavat

Sisäisen turvallisuuden **toimintaympäristön haasteet ovat lisääntyneet**. Taloudellinen laskukausi vaikuttaa ihmisten sosiaaliseen turvallisuuteen sekä edistää yhteiskunnan polarisaatiokehitystä ja ihmisten syrjäytymistä. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan bruttokansantuote supistui 7,8 prosenttia vuonna 2009. Tuotannon lasku yksittäisen vuoden aikana oli itsenäisyyden ajan suurin lukuun ottamatta vuosia 1917–1918. Huono taloudellinen tilanne vaikuttaa kunnan ja valtion palvelujen saatavuuteen.

Taloudellisesti heikkoina aikoina riskiryhmässä ovat yhteiskunnan heikoimmassa ja haavoittuvimmassa asemassa olevat jäsenet, jotka ovat erityisen riippuvaisia yhteiskunnan palveluista. Hyvän sisäisen turvallisuuden kannalta **keskeisiä palveluja** ovat muun muassa mielenterveyspalvelut sekä lasten, nuorten ja ikääntyneiden palvelut.

Nuorisotyöttömyys on kasvanut nopeasti. Vuoden 2010 tammikuussa 15–24-vuotiaiden nuorten työttömyysaste oli jo 22,7 prosenttia. Nousua viime vuoden tammikuusta oli 7,1 prosenttiyksikköä. Kun työttömyysasteen ennustetaan nousevan kuluvan vuoden aikana 10,5 prosenttiin, 15–24-vuotiaiden nuorten työttömyysasteen pelätään nousevan jopa 24 prosenttiin. Valtiovarainministeriö julkisti helmikuussa vuoden 2010 lisätalousarvioehdotuksensa, jonka 64 miljoonan euron lisäraha suuri osa on tarkoitus käyttää nuorisotyöttömyyden hoitamiseen. Esitys käsitellään hallituksen kehysriihen yhteydessä maaliskuun lopulla ja eduskunnan käsittelyyn se tulee huhtikuun alussa.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan **työttömyysaste** oli vuoden 2010 tammikuussa 9,5 prosenttia. Työttömiä oli yhteensä 250 000. Työttömien määrä kasvoi 66 000:lla, joten kasvua edellisvuoteen nähden oli 2,6 prosenttiyksikköä. Miesten työttömyysaste kasvoi 3,6 prosenttiyksikköä 10,8 prosenttiin ja naisten 1,5 prosenttiyksikköä 8,2 prosenttiin. Yhteensä työttömien miesten määrä kasvoi 49 000:lla ja työttömien naisten 17 000:lla.

Työllisyysaste eli työllisten osuus 15–64-vuotiaista oli tammikuussa 2010 65,5 prosenttia. Laskua edelliseen vuoteen nähden oli 2,7 prosenttiyksikköä. Työllisyysasteen kausi- ja satunnaisvaihtelusta tasoitettu trendi oli 67,1 prosenttia. Tilastokeskuksen mukaan kuluvan vuoden tammikuussa työllisiä oli 87 000 vähemmän kuin vuoden 2009 tammikuussa. Miesten työllisyysaste laski vuoden takaisesta 3,1 prosenttiyksikköä 66,4 prosenttiin ja naisten työllisyysaste 2,4 prosenttiyksikköä 64,7 prosenttiin

Vähiten työttömiä oli Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella, 7,6 prosenttia, ja **eniten Itä-Suomen aluehallintoviraston** alueella, 14,1 prosenttia väestöstä.

Työttömyys kasvoi edellisestä vuodesta kaikkien ELY-keskusten alueella, lukuun ottamatta Kainuuta ja Pohjois-Karjalaa. Suurinta työttömien työnhakijoiden määrän kasvu oli Tilastokeskuksen mukaan Varsinais-Suomessa (36 %), Ahvenanmaalla (36 %), Uudellamaalla (34 %) ja Pirkanmaalla (27 %).

Taloudellinen laskukausi vaikuttaa eri paikkakunnilla eri voimakkuudella. Alueet, jotka ovat yksittäisten suurten työllistäjien varassa, ovat suurissa vaikeuksissa, mikäli tällainen suuri työllistäjä irtisanoo tai lomauttaa henkilöstöä.

Syrjäytyminen voi olla taloudellista tai sosiaalista ja siihen liittyy terveydellisiä ongelmia, työmarkkinoilta ja koulutuksesta syrjäytymistä sekä syrjäytymistä asuntomarkkinoilta. Työttömyys saattaa lisätä riskiä syrjäytymiseen. Syrjäytymisellä on selvä yhteys väkivalta- ja omaisuusrikollisuuteen. Huumausainekaupan ja syrjäytymisen välinen yhteys syntyy silloin, kun rekrytoituminen rikollisuuteen tapahtuu ongelmakäytön kautta. Tapaturmariski on yhteydessä henkilön sosioekonomiseen asemaan. Mitä alhaisempi sosioekonominen asema on, sitä suurempi henkilön riski on loukkaantua tai kuolla tapaturmassa. Tapaturma-alttiudella on yhteys myös henkilön ja hänen perheensä muihin ongelmiin. Syrjäytymisen lisääntyminen on siten yhteydessä sisäiseen turvallisuuteen ja sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettujen tavoitteiden haasteellisuuteen.

Lisääntynyt alkoholinkäyttö lisää riskiä joutua tapaturman tai väkivallan uhriksi. Alkoholiksi on suurin yksittäinen tekijä tapaturmien ja väkivallan taustalla. Nuorten alkoholinkäyttö on hieman vähentynyt, mutta uutena haasteena on noussut esille ikääntyneiden lisääntyvä alkoholinkäyttö. Ikääntyvien määrän kasvaessa ja ns. koston sukupolven siirtyessä eläkkeelle vaatii sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen entistä enemmän työtä.

Asenteet maahanmuuttajia ja maahanmuuttoa kohtaan kiristyneet

Maahanmuuttoon ja maahanmuuttajiin liittyvät kysymykset ovat nousseet voimakkaasti esille viimeisen vuoden aikana **ja asenteet maahanmuuttajia kohtaan ovat kärjistyneet**. Tämä on johtanut lisääntyvään vastakkainasetteluun ja on pelättävissä, että taloudellisesti vaikeat ajat lisäävät kielteisiä asenteita maahanmuuttajia ja maahanmuuttoa kohtaan edelleen. Internetin välityksellä on levitetty vihaviestejä ja jopa yllytetty väkivaltaan.

Lisääntyvä vastakkainasettelu maahanmuuttajien ja kantaväestön välillä vaikuttaa heikentävästi kaikkien yhteiskunnan jäsenten turvallisuuteen. **Hyvät suhteet etnisten ryhmien ja kantaväestön välillä edistävät sisäistä turvallisuutta.**

Yhteistyötä tarvitaan, mutta lisääntykö se riittävän nopeasti?

Sisäisen turvallisuuden uusille **haasteille** on yhteistä se, että ne vaativat entistä enemmän **viranomaisten välistä yhteistyötä sekä yhteistyötä viranomaisten ja muiden toimijoiden välillä**. Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna yhteistyö on lisääntynyt merkittävästi ja sen merkitys tiedostetaan entistä laajemmin. Hallinnolliset rakenteet asettavat kuitenkin edelleen esteitä käytännön yhteistyölle. Tämä näkyy esimerkiksi päätöksentekorakenteiden puutteina sellaisilla kysymyksissä, joiden käsittely vaatii useamman tahon yhtäaikaista päätöksentekoa. Myös vanhat asenteet, ennakkoluulot ja tiedon puute ovat yhteistyön esteitä.

Tiedonvaihtoon ja salassapitoon liittyvät kysymykset ovat yhä edelleen suuri yhteistyön este. Oikeusministeriö on käynnistänyt henkilötietolain kokonaistarkastelun. Käytännön tasolla ongelmana on, että ohjeistus on usein puutteellista. Lainsäädäntöön liittyvien todellisten tai kuviteltujen esteiden taakse on myös helppo mennä tilanteissa, joissa yhteistyö ei toimi siten kuin pitäisi.

Erityisesti **lasten, nuorten, ikääntyneiden ja maahanmuuttajien** turvallisuuden varmistaminen edellyttää hyvää yhteistyötä yli hallinnonalojen rajojen, valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten kesken sekä viranomaisten ja järjestöjen välillä.

Koulutuksen kehittäminen ja turvallisuustaitojen parantaminen

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on asetettu tavoitteeksi, että turvallisuustaitojen opetus tulisi sisällyttää nykyistä kattavammin osaksi perus-, ammatillista ja täydennyskoulutusta. Myös uudet turvataidot, kuten itsensä suojaaminen internetissä ja sosiaalisessa mediassa, tulisi ottaa opetuksessa huomioon. Näyttää siltä, että ohjelman toimeenpano turvallisuustaitojen parantamiseksi on pitkäjänteistä työtä ja vaatii paljon aikaa.

Maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuus

Maahanmuuttajien määrä on kasvanut nopeasti ja viranomaiset ja järjestöt ovat nopealla aikataululla käynnistäneet toimintaa, jonka tavoitteena on maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuuden parantaminen ja osallisuuden vahvistaminen. Toimintaa toteutetaan myös määräaikaikaisella hankerahoituksella. Haasteena on toimintojen ylläpitäminen ja vakiinnuttaminen erityisesti tilanteessa, jossa hankerahoitus päättyy.

Rikoksen uhrin palveluissa on puutteita ja erityisesti haavoittuvassa asemassa ovat maahanmuuttajataustaiset rikoksen uhrin. Maahanmuuttajataustaisella rikoksen uhrilla on usein heikommat valmiudet päästä avun piiriin, ja tämän vuoksi viranomaisten tulisi

kiinnittää erityistä huomiota rasistisen rikoksen uhriksi joutuneen ohjaamiseksi avun piiriin.

Väkivalta

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on asetettu tavoitteeksi väkivallan määrän vähentäminen. Ohjelmassa päätetyt toimenpiteet keskittyvät pääosin perhe- ja lähisuhdeväkivallan vähentämiseen, lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan ehkäisyyn sekä uhrin aseman parantamiseen.

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimusten mukaan **väkivalta kohdistuu lapsiin ja nuoriin (erityisesti lievä väkivalta), miehiin, syrjäytyneisiin**, jotka ovat usein alkoholin väärinkäyttäjiä sekä **väkivallan tekijöihin itseensä**. Myös parisuhdeväkivallassa uhrin ja tekijän kytkös sosiaaliseen syrjäytymiseen ja alkoholin väärinkäyttöön on voimakas.

Miehiin kohdistuvan väkivallan tekijöistä 57% on **uhrille tuntemattomia**, naisiin kohdistuvasta väkivallasta 40% on uhrille tuntemattoman henkilön tekemää väkivaltaa. Pitkällä aikavälillä tarkasteltuna katuväkivalta ja vanhempien lapsiin ja nuoriin kohdistama kuritusväkivalta ovat vähentyneet. Henkirikollisuus on vähentynyt hieman. Työpaikkaväkivalta ja nuorten keskinäinen väkivalta ja kiusaaminen ovat lisääntyneet. **Erityinen huolenaihe on 18–20 -vuotiaiden lisääntyneet vakavat väkivallanteot**. Uusi ilmiö on koulusurmien kaltaiset joukkomurhat.

On syytä kysyä, onko sisäisen turvallisuuden ohjelmassa päätetyt toimenpiteet riittävät ottaen huomioon tutkimuksellinen tieto väkivallasta, sen muodoista, uhreista ja tekijöistä.

Väkivaltatilanteen seuranta edistäisi huomattavasti, jos **keskeiset uhritutkimukset toteutettaisiin säännöllisesti ja niille osoitettaisiin pysyvä rahoitus**. Väkivallan uhrien asemaa parantaisi palvelujen kattavampi saatavuus ja niiden riittävä resursointi. Rahoitusta **Rikosuhripäivystyksen ja turvakotien toiminnan valtakunnallistamiseksi** ja palvelujen alueellisen saatavuuden varmistamiseksi ei ole vielä saatu järjestettyä.

Kiva koulu -hanke voitti vuonna 2009 Euroopan rikosentorjuntaneuvoston rikosentorjuntapalkinnon. Koulukiusaaminen on ollut yksi tärkeä tekijä sekä Jokelan että Kauhajoen koulusurmien taustalla. Väkivallan vähentämisen kannalta olisi erittäin tärkeää toteuttaa Kiva koulu -hanketta mahdollisimman kattavasti kaikissa maan kouluissa.

Tutkimuksellisen tiedon perusteella **tehokkaita väkivallan torjuntakeinoja** olisivat alkoholin kulutuksen ja saatavuuden säätely, jotka sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on nostettu keskeiseksi seikaksi. Muita keinoja ovat syrjäytymisen ehkäisy,

mielenterveyspalvelujen turvaaminen, riskiryhmien tiedostaminen, tilannetorjunnan mahdollisuuksien ymmärtäminen sekä viranomaisyhteistyön ja tiedonkulun turvaaminen.

Väkivallan ja turvallisuuden uusia haasteita

Koulusurmien johdosta on käynnissä useita toimenpiteitä vastaavien tapausten ennalta ehkäisemiseksi. **Koulusurmien** ohella väkivallan uusia haasteita **ovat hoiva- ja huoltolaitosten ja ikääntyvän väestön** turvallisuus sekä monitoimitilojen, kuten **kauppakeskusten**, turvallisuuden varmistaminen.

Kauppakeskus Sellon ampumatapaus vuoden 2009 lopussa osoitti, että on syytä ryhtyä järjestelmällisesti ja yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa parantamaan sellaisten julkisten tilojen turvallisuutta, joissa on monenlaista toimintaa ja useita toimijoita. Näiden tilojen turvallisuuden parantamiseksi tulisi käynnistää erillinen hanke, jossa selvitettäisiin muun muassa lainsäädännön kehittämistarpeet.

Ikääntyvän väestön turvallisuuteen liittyvät kysymykset ovat tulleet esille eräiden viimeaikoina paljastuneiden tapahtumien johdosta. Ikääntyvän väestön turvallisuuden parantamiseksi laaditaan toimenpideohjelma, joka valmistuu vuoden 2010 aikana.

Järjestöjen rooli sisäisen turvallisuuden edistämässä

Järjestöjen merkitys sisäisen turvallisuuden ja arjen turvan varmistamisessa on suuri. Järjestöt tekevät työtä viranomaisten rinnalla ja lisäksi niiden toiminta täydentää viranomaisten toimintaa. Osa palveluista tuotetaan vain järjestöjen toimesta. Viranomaiset ovat yhä laajemmin korostaneet järjestöjen kanssa tehtävän yhteistyön ja kumppanuuden merkitystä. Tavoitteena on usein yhteinen toiminta, joka perustuu viranomaisten ja järjestöjen yhteisesti sovittuihin tavoitteisiin ja yhteen sovitettuun toimeenpanoon.

Järjestöjen toiminta on hyvin riippuvaisesta hankerahoituksesta. Raha-automaattiyhdistys on yksi tärkeimmistä järjestöjen toiminnan rahoittajista. Järjestöjen saama kielteinen rahoituspäätös saattaa vaikuttaa laajasti myös viranomaisten toimintaa ja tavoitteiden saavuttamiseen. Tästä voidaan mainita konkreettisenä esimerkkinä ihmiskaupan uhrin auttaminen. Järjestöt kokevat usein kielteisenä sen, että ne joutuvat ”kerjäämään” rahoitusta toiminnalle, joka on esimerkiksi sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetettu tavoitteeksi ja joka täydentää viranomaisten tehtäviä.

Elinkeinoelämän kanssa tehtävä yhteistyö

Elinkeinoelämä on osallistunut hyvin aktiivisesti sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanoon ja siihen liittyvään yhteistyöhön. Ohjelman toimeenpano on edennyt

eniten juuri elinkeinoelämän ja viranomaisten yhteisten tavoitteiden osalta. Yhteistyön kehittyminen on tärkeää, sillä sen avulla voidaan ryhtyä ratkaisemaan uusia, jo näköpiirissä olevia haasteita.

**Liite 1: Turvallisuussuunnitelmien valmistelun tilanne vuodenvaihde
2009/2010**

LIITE 1

TURVALLISUUSUUNNITELMIEN TILANNE, VUODENVAIHDE 2009/2010

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä sisäisen turvallisuuden ohjelmasta on päätetty, että **uudenmuotoiset paikalliset turvallisuussuunnitelmat tulee käsitellä valtuustoissa viimeistään vuoden 2010 aikana**. Sisäasiainministeriö lähetti poliisilaitoksille pyynnön toimittaa väliaikatieoja turvallisuussuunnitelmien valmistelutilanteesta vuodenvaihteessa 2009/2010. Pyyntö lähetettiin poliisilaitoksille sen vuoksi, että turvallisuussuunnittelun työvälineen ARTUn käyttöoikeudet jaetaan poliisilaitosten kautta ja näin voidaan olettaa, että poliisilaitoksilla on käytössään ajan tasalla olevat tiedot suunnitelmien tilanteesta. Tarkoituksena on toteuttaa turvallisuussuunnitelmien tilannetta tarkasteleva kattava raportointi vuoden 2011 alussa.

Turvallisuussuunnitelmien valmistelun tilanne, vuodenvaihe 2009/2010

Helsingin poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Helsinki	Kaupungin turvallisuusohjelman valmistelu vuosille 2010 - 2013 on käynnissä. Kaupungin strategiaohjelma vuosille 2009–2012 hyväksyttiin vuonna 2009, ja se sisältää useita turvallisuuden kannalta keskeisiä asioita.
Etelä- Karjalan poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Lappeenrannan kihlakunnan alueen suunnitelma	Työ käynnissä, valmistuu vuonna 2010
	Imatran kihlakunnan alueen suunnitelma	Työ käynnissä, valmistuu vuonna 2010
Itä-Uudenmaan poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Vantaan kaupungin suunnitelma	Hyväksytty valtuustossa 14.12.2009
	Porvoon kaupungin ja Sipoon ja Askolan kuntien yhteinen suunnitelma	Yhteinen turvallisuussuunnitelma on päivitetty. Tavoitteena valtuustokäsittelyt vuoden 2010 aikana.
	Loviisan kaupungin (Pernajan, Liljendalin ja Ruotsinpyhtään kunnat liittyneet kaupunkiin	Yhteinen turvallisuussuunnittelutyö käynnistyy. Tavoitteena valtuustokäsittely vuoden 2010

	1.1.2010) suunnitelma	aikana.
	Lapinjärven kunnan suunnitelma	Työ käynnissä. Tavoitteena valtuustokäsittely vuoden 2010 aikana.
	Myrskylän kunnan suunnitelma	Työ käynnissä. Tavoitteena valtuustokäsittely vuoden 2010 aikana.
	Pukkilan kunnan suunnitelma	Työ käynnissä. Tavoitteena valtuustokäsittely vuoden 2010 aikana.
Kanta-Hämeen poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Hämeenlinnan seutukunta (Hämeenlinna, Hattula, Janakkala)	Työ käynnissä, työ organisoitu ja painopisteet määritelty. Tavoitteena valtuustokäsittely vuoden 2010 lopussa.
	Riihimäen seutukunta (Riihimäki, Loppi, Hausjärvi)	Työ käynnissä, työ organisoitu ja painopisteet määritelty. Tavoitteena valtuustokäsittely vuoden 2010 lopussa.
	Forssan seutukunta (Forssa, Tammela, Jokioinen, Humppila, Ypäjä)	Suunnitelma valmis, osin käsitelty valtuustossa.
Keski-Uudenmaan poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Hyvinkää	Valmis, hyväksytty valtuustossa 14.12.2009
	Nurmijärvi	Suunnitelma lähes valmis, valtuustokäsittely vuoden 2010 alussa
	Mäntsälä-Pornainen	Työ käynnissä, valtuustokäsittely keväällä 2010
	Tuusula, Järvenpää, Kerava	Valmistelu aloitettu, tavoitteena valmistua vuoden 2010 loppuun mennessä
Kymenlaakson poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Kouvolan kaupungin ja Iitin yhteinen suunnitelma	Valmis, käsittely valtuustossa helmikuussa 2010
	Kotka ja Pyhtää	Työ ei edennyt, epätodennäköistä että valmistuu vuoden 2010 aikana
	Hamina, Vironlahti,	Suunnittelu ei ole edennyt*

	Miehikkälä	
Länsi-Uudenmaan poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Espoon alue	Suunnitelma lähes valmis, käsittely valtuustossa 2010 aikana.
	Raasepori , Inkoo, Hanko	Turvallisuussuunnittelu alkutekijöissään.
	Lohjan alue	Suunnitelma lähes valmis, valtuustokäsittely alustavan suunnitelman mukaan huhtikuussa 2010.
	Vihti, Karkkila, Nummi-Pusula	Työ aloitettu. Suunnitelman käsittely valtuustoissa vuoden 2010 loppuun mennessä.
Päijät-Hämeen poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Päijät-Hämeen maakunnallinen suunnitelma	Valmistuu vuonna 2010
Varsinais-Suomen poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Raision kihlakunnan kuntien suunnitelma (Masku, Naantali, Raisio, Nousiainen, Rusko)	Hyväksytty 26.3.2009, ajalle 2008-2012
	Kaarinan kihlakunnan kuntien suunnitelma (Kaarina, Lieto, Paimio, Sauvo)	Hyväksytty 21.8.2008
	Turun kaupungin suunnitelma	2009-2012
	Vakka-Suomen suunnitelma (Kustavi, Laitila, Mynämäki, Pyhäranta, Taivassalo, Uusikaupunki, Vehmaa)	2009-2012
	Turunmaan suunnitelmat (Kemiönsaari, Länsi-Turunmaa)	Hyväksytty 17.8.2007
	Salon kaupungin suunnitelma, tarkoituksena kutsua	Työ aloitettu 27.4.2009, työ keskeytynyt.

	myös Somero mukaan.	
	Loimaan seutukunnan suunnitelma (tavoitteena saada mukaan Loimaa, Oripää, Pöytyä, Koski, Marttila, Aura, Tarvasjoki)	Työ aloitettu tammikuussa 2010
Satakunnan poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Pori	Valmis, hyväksytty valtuustossa
	Ulvila	Valmis, hyväksytty valtuustossa
	Nakkila	Valmis, hyväksytty valtuustossa
	Pomarkku	Valmis, hyväksytty valtuustossa
	Kiikoinen	Valmis, hyväksytty valtuustossa
	Rauma, Eura, Eurajoki	Valmis, hyväksytty valtuustossa pl. Eurajoki, joka käsitellään vuoden 2010 alussa
	Kankaanpää	Työ ei ole käynnistynyt
	Harjavalta	Ei valmistunut
	Huittinen	Ei valmistunut
	Köyliö	Ei valmistunut
	Säkylä	Ei valmistunut
	Vampula (Yhdistynyt Huittisiin 2009)	Ei valmistunut
	Kokemäki	Ei valmistunut
Pohjanmaan poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Mustasaari, Maalahti, Korsnäs, Oravainen, Vöyri-Maksamaa	Valmistuu vuoden 2010 aikana
	Kristiinankaupunki, Kaskinen, Närpio	Valmistunut vuonna 2009
	Vaasa	Valmistuu vuonna 2010
	Laihia	Valmistuu vuonna 2010
	Vähäkyrö	Työ kesken
	Isokyrö	Työ kesken
Pirkanmaan poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Tampere	Valmis
	Etelä-Pirkanmaan kuntien suunnitelma (Akaa, Kylmäkoski, Urjala, Valkeakoski)	Valmis

	Lempäälä	Valmistunut 10.12.2008
	Nokia	Valmis
	Punkalaidun	Valmis
	Ylöjärvi	Valmis
	Kangasalan seudun kuntien suunnitelma (Kangasala, Kuhmalampi, Pälkäne)	Valmis, Kangasala käsitellään valtuustossa 2/2010
	Sastamala	Valmis, ei käsitelty valtuustossa
	Mäntän kihlakunnan suunnitelma (Mänttä, Ruovesi, Virrat)	Työ käynnissä
	Pirkkala	Vuonna 2006 hyväksytyn suunnitelman päivitys käynnissä, valmistuu vuonna 2010
	Ikaalinen	Ei päivitetty (edellinen hyväksytty 2007)
	Kihniö	Suunnittelu ei ole edennyt* (edellinen tehty 2001)
	Vesilahti	Ei päivitetty (edellinen hyväksytty 2006)
	Hämeenkyrö	Suunnittelu ei ole edennyt*
	Juupajoki	Suunnittelu ei ole edennyt*
	Orivesi	Työ käynnistyy 1/2010
	Parkano	Suunnittelu ei ole edennyt*
Keski-Suomen poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Keski-Suomen maakunnallinen suunnitelma	Valmistuu vuoden 2010 aikana
Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Keski-Pohjanmaan seutukunta	Valmistelu käynnissä, valmistuu vuonna 2010
	Kruunupyyn kunta	Valmistelu käynnissä
	Luoto	Suunnittelu ei ole edennyt*
	Pedersöre	Suunnittelu ei ole edennyt*
	Pietarsaari	Suunnittelu ei ole edennyt*
	Uusikaarlepyy	Suunnittelu ei ole edennyt*
Etelä-Pohjanmaan poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Alavus, Kuortane, Töysä,	Suunnitelma päivitetty vuonna

	Ähtäri (yhteinen suunnitelma)	2009
	Kauhajoki	Valmistelu käynnissä
	Kauhava	Valmistelu käynnissä
Etelä-Savon poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Etelä-Savon maakunnallinen suunnitelma	Valmisteilla, valmistuu vuoden 2010 alussa
	Juvan alue (Rantasalmi, Joroinen, Puumala, Juva)	Valmistunut, hyväksyminen vuoden 2010 alussa
	Pieksämäki	Hyväksytty 10.6.2008
	Savonlinna	Suunnitelma valmis, hyväksyminen vuoden 2010 alussa
	Mikkelin alueen kunnat (Mikkeli, Ristiina, Mäntyharju, Pertunmaa, Hirvensalmi, Kangasniemi)	Suunnittelu ei ole edennyt*
Pohjois-Karjalan poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Iloanta	Suunnitelman tekeminen aloitetaan vuonna 2010.
	Joensuu	Suunnitelma valmis, valtuustokäsittely keväällä 2010
	Juuka, Nurmes, Valtimo	Sovittu Ylä-Karjalan yhteisen suunnitelman valmistelusta. Työtä ei ole vielä aloitettu.
	Kesälahti, Kitee, Rääkkylä, Tohmajärvi	Osa Keski-Karjalan yhteistä suunnitelmaa. Työ käynnissä, valmistuu keväällä 2010.
	Kontiolahti	Suunnitelman tekeminen aloitetaan vuonna 2010.
	Lieksa	Suunnitelman valmistelua käynnistellään, työtä ei ole vielä aloitettu.
	Liperi	Suunnitelman tekeminen aloitetaan vuonna 2010
	Outokumpu	Työ käynnissä, valtuustokäsittely toukokuussa 2010
	Polvijärvi	Suunnitelman tekeminen aloitetaan vuonna 2010.

Pohjois-Savon poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Laaditaan maakunnallinen turvallisuussuunnitelma	Työ käynnistynyt, johtoryhmä kootaan vuoden 2010 alussa
Oulun poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Ii	Työtä ollaan käynnistämässä
	Yli-Ii	Työ käynnissä
	Haukipudas	Työtä ollaan käynnistämässä
	Oulu	Suunnitelma valmis
	Hailuoto	Työtä ollaan käynnistämässä
	Kiiminki	Työ käynnissä
	Oulunsalo	Työ käynnissä
	Kempele	Työ käynnissä
	Muhos	Suunnitelma valmis
	Utajärvi	Työ käynnissä.
	Vaala	Työ käynnissä.
	Tyrnävä	Suunnitelma valmis
	Liminka	Suunnitelma valmis
	Lumijoki	Työ käynnissä
Jokilaaksojen poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Raahen seutukunta	Hyväksytty
	Ylivieskan seutukunta	Hyväksytty pl. Kalajoki
	Nivalan-Haapajärven ja Siikalatvan seutukunnat	Hyväksytty yhdessä valtuustossa, muiden osalta hyväksyminen kesken
Kainuun poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Kainuun Maakunta: Kajaani Sotkamo Paltamo Ristijärvi Kuhmo Suomussalmi Hyrnsalmi Puolanka Vaala (kuuluu Oulun poliisilaitoksen piiriin)	Kainuun Maakunta - kuntayhtymän vetämänä Kainuuseen on valmistumassa maakunnan ja kuntien yhteinen turvallisuussuunnitelma. Suunnitelma valmistuu kevään 2010 aikana.
Koillismaan poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne

	Kuusamo	Hyväksytty 2009 valtuustossa
	Pudasjärvi	Hyväksytty 2007 valtuustossa
	Taivalkoski	Hyväksytty 2008 valtuustossa
Lapin poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Inari	Hyväksytty 1.6.2009
	Kemijärvi	Suunnitelma valmis, käsittely kesken kunnanhallituksessa
	Pelkosenniemi	Valmistelu käynnissä
	Posio	Turvallisuussuunnitelma hyväksytty 14.4.2008, liikenneturvallisuuksuunnitelma hyväksytty 13.3.2009
	Ranua	Suunnitelma valmis, hyväksymisprosessi kesken
	Rovaniemi	Hyväksytty
	Salla	Työ kesken.
	Savukoski	Suunnitelma valmis, hyväksymisprosessi kesken.
	Sodankylä	Hyväksytty valtuustossa 12/2008
	Utsjoki	Yhteinen suunnitelma Inarin kanssa. Suunnitelma valmis, valtuustokäsittely käynnistyön valmistuttua
Peräpohjolan poliisilaitos		
	Kunta/alue	Tilanne
	Tornio	Valmis, hyväksytty valtuustossa
	Tunturi-Lappi (Kittilä, Muonio, Enontekiö)	Valmis, hyväksytty valtuustossa
	Ylitornio, Pello, Kolari	Valmis, käsittely valtuustossa alkuvuodesta 2010
	Tervola	Työ kesken
	Keminmaa	Valmis, hyväksytty valtuustossa
	Kemi	Työ kesken.
	Simo	Suunnitelma valmis

* Kunnassa/alueella saattaa olla olemassa ns. vanhanmuotoinen turvallisuussuunnitelma, joka on tehty ennen vuonna 2006 annettuja uusia linjauksia.